

Ruimte voor ambitie van bedrijveninvesteringszones

Evaluatie van ervaringen van BIZ-organisaties met
bedrijveninvesteringszones en voorstellen tot verbetering

ERASMUS STUDIECENTRUM VOOR BELASTINGEN VAN LOKALE OVERHEDEN

prof. mr. dr. A.W. (Arjen) Schep

bijzonder hoogleraar heffingen van lokale overheden
wetenschappelijk directeur ESBL

<https://www.eur.nl/people/arjen-schep>

© ESBL, Rotterdam, mei 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming. Aan het verzamelen en het verwerken van de gegevens voor deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed. Iedere aansprakelijkheid voor de gevolgen van activiteiten die op basis van deze gegevens worden ondernomen wordt echter afgewezen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Ruimte voor ambitie van bedrijveninvesteringzones.....	4
Inleiding en onderzoeksvragen	11
1. Het tot stand brengen en uitvoeren van een BI-zone: wettelijke vereisten en praktijk	12
2. De Wet BIZ in relatie tot andere ondernemersfondsen.....	15
3. BIZ-enquête: ervaringen van BIZ-organisaties met het BIZ-instrument.....	18
3.1 Inleiding	18
3.2 Algemene ervaringen met de BIZ-regeling.....	19
3.3 De totstandkomingsprocedure	19
3.4 De BIZ-activiteiten	20
3.5 De draagvlakeisen	24
3.6 De mogelijkheid van de tussentijdse draagvlakmeting.....	25
3.7 De maximale BIZ-periode	25
4. Naar een Wet BIZ 2.0? Opties voor verbetering van de BIZ-regeling	26
Inleiding	26
4.1 Onderscheid tussen nieuwe BI-zones en doorstartende BI-zones.....	26
4.2 De BIZ-activiteiten bij doorstartende BI-zones	28
4.3 De draagvlakmeting en draagvlakeisen bij doorstartende BI-zones.....	29
4.4 De tussentijdse draagvlakmeting bij doorstartende BI-zones.....	32
4.5 De maximale BIZ-periode bij doorstartende BI-zones	34
4.6 Grafische samenvatting van de voorstellen in een Wet BIZ 2.0.....	36
5. Wenselijke technische (fiscaal-juridische) aanpassingen van de Wet BIZ	38
Bijlage 1 Enquêtevragen.....	41
Bijlage 2 Uitslag Enquête.....	45
Bijlage 3 Verkorte weergave interview	55
Bijlage 4 De klankbordgroep.....	58
Bijlage 5 Het studiecentrum en de onderzoeker.....	58

Ruimte voor ambitie van bedrijveninvesteringszones

managementsamenvatting

De Wet BIZ: succesvol ondanks complexe wettelijke spelregels

De Wet op de bedrijveninvesteringszones (hierna: Wet BIZ) bestaat sinds 2015. Sindsdien is in een groot aantal gemeenten een nog groter aantal BI-zones tot stand gekomen. In 2019 waren dat er zo'n 300 in 106 gemeenten. Ondanks dit ogenschijnlijke succes van deze regeling, worden de wettelijke spelregels voor het tot stand brengen en uitvoeren van een BI-zone door BIZ-organisaties in de praktijk vaak als complex en administratief belastend ervaren. Dit blijkt uit een ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête.

Maatschappelijke en economische ontwikkelingen zoals de lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie, de oplopende kosten voor energie en de noodzaak tot verduurzaming van werklocaties roepen anno 2023 de vraag op of de huidige wettelijke regeling nog in gelijke mate een oplossing biedt voor gezamenlijke investeringen in ondernemersgebieden als ten tijde van de introductie van de Wet BIZ.

Dit onderzoek

Door het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL) is onderzoek gedaan naar de ervaringen van BIZ-organisaties met de BIZ en naar mogelijke verbeteringen van de huidige regeling en uitvoering ervan. Het onderzoek is geïnitieerd door de gemeenten Amsterdam. Het onderzoek is begeleid door een klankbordgroep waarin behalve de gemeente Amsterdam ook de gemeenten Den Haag en Rotterdam en een aantal organisaties met praktijkervaring met opzetten en uitvoeren van BI-zones waren vertegenwoordigd. Zie Bijlage 4 voor de samenstelling van de klankbordgroep.

Drie vormen van ondernemersfondsen

Naast de wettelijk gefaciliteerde BI-zones, komen in de praktijk ook andere varianten voor waarbij de opbrengst van een gemeentelijke belasting geheel of gedeeltelijk wordt uitgekeerd als subsidie aan belastingplichtigen, doorgaans ondernemers. Deze constructies worden in de

Een bedrijveninvesteringszone (BIZ)

In een bedrijveninvesteringszone worden activiteiten uitgevoerd die kwaliteit van het gebied vergroten. Zo worden niet alleen de leefbaarheid, de veiligheid en de ruimtelijke kwaliteit van de zone verbeterd, maar ook de economische ontwikkeling ervan. De benodigde gelden worden bijeengebracht door heffing door de gemeente van een BIZ-bijdrage. Deze wordt in de vorm van subsidie aan de ondernemers in het gebied ter beschikking gesteld om ter uitvoering van een tevoren vastgesteld activiteitenplan. Het initiatief voor een BIZ komt van een groep ondernemers uit een winkelgebied of bedrijventerrein. De BIZ komt pas tot stand nadat uit een draagvlakmeting blijkt dat daarvoor voldoende steun is onder de ondernemers die de BIZ-bijdrage verschuldigd zijn. Na 5 jaar moeten nieuwe plannen worden gemaakt en opnieuw een draagvlakmeting worden gehouden.

praktijk ondernemersfondsen genoemd. Elk type ondernemersfonds heeft zijn eigen kenmerken en daarmee voor- en nadelen. Afhankelijk van de lokale situatie en het draagvlak onder de ondernemers en binnen de gemeenteraad wordt gekozen voor een of meer van de varianten. In zijn algemeenheid kan wel worden gezegd dat de positie van ondernemers ten opzichte van de gemeente in de Wet BIZ beter is geborgd dan binnen de ‘praktijkoplossingen’ van ondernemersfondsen. Vanwege de wettelijke borging zijn ook de spelregels voor elke BI-zone hetzelfde. Dat is anders bij de andere type fondsen.

Zie voor een samenvattend overzicht van de verschillen en overeenkomsten tussen typen ondernemersfondsen: **Tabel 1** in onderdeel 2 van dit onderzoek.

De uitslag van de BIZ-enquête

Ten behoeve van dit onderzoek is een enquête onder 118 BIZ-organisaties afgenomen. De respondenten zijn bevraagd op hun ervaringen met de BIZ-regeling en om hun opinie ten aanzien van een aantal voorstellen tot aanpassing en verbetering van de BIZ-regeling. Omdat het overgrote merendeel van de responderende organisaties actief is in centrum- en winkelgebieden kan worden geconcludeerd dat de uitslag van de enquête en van een deel van de conclusies van dit rapport een minder representatief beeld geeft van de opinie en ervaring van BIZ-organisaties op bedrijventerreinen. Naar het functioneren van BI-zones op bedrijventerreinen wordt door het ESBL in 2023 in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een afzonderlijk onderzoek verricht.

Naast de enquête heeft een interview plaatsgevonden met vertegenwoordigers van een aantal gemeenten en van organisaties die ervaring hebben met de oprichting en uitvoering van BI-zones. Aan hen zijn dezelfde vragen voorgelegd als aan BIZ-organisaties in de enquête.

Ervaren kwaliteiten en kwetsbaarheden van de BIZ

Het BIZ-instrument voorziet in een brede behoefte. Het bestaan van het BIZ-instrument wordt door vrijwel alle BIZ-organisaties gewaardeerd. Als sterkste punten van de BIZ worden benoemd:

- het behartigen van gezamenlijke belangen;
- de afwezigheid van *free riders*; en
- de versterking van de positionering van de werklocatie bij de gemeente.

Ook onderschrijft 70% van de respondenten de stelling dat de BIZ bijdraagt aan een betere kennisuitwisseling tussen ondernemers in de BI-zone en met andere ondernemerscollectieven. Verder is een overgrote meerderheid tevreden over de wijze waarop de ondernemersbelangen zijn geborgd in de BIZ-regeling. Verder ervaart 90% van de organisaties dat de communicatie met de gemeente door de BIZ is verbeterd. Er is ook een breedgedragen tevredenheid over de ondersteuning die door gemeenten wordt gegeven bij de in- en uitvoering van een BI-zone.

De meest benoemde kwetsbaarheden wat betreft de regeling zelf zijn:

- **De omslachtigheid en bewerkelijkheid van de totstandkomingsprocedure**
70% van de respondenten vindt de tijdsinvestering die nodig is om een BIZ tot stand te brengen onevenredig. Vooral het achterhalen van de eigenaren en het controleren

van de WOZ-administratie waarop de BIZ gebaseerd is, kost veel tijd. De terughoudendheid bij gegevenslevering van belasting- en WOZ-gegevens die nodig zijn om de BIZ voor te bereiden en uit te voeren, vormt vaak een vertragende factor, zo blijkt uit de enquête.

Daarnaast blijkt het middels persoonlijk contact enthousiasmeren van ondernemers in het gebied tijdsintensief. Ook met het overtuigen van mede-ondernemers om hun stem uit te brengen tijdens de draagvlakmeting is veel tijd gemoeid. Uit de enquête blijkt dat ingehuurde externe partijen, straat- en parkmanagers en kwartiermakers veel werk uit handen nemen bij de invoering. Minder draagkrachtige BI-zones hebben moeite om voldoende draagvlak te vinden voor gezamenlijke investeringen. Het inhuren van externe partijen hoort dan vaak niet tot de mogelijkheden. Dan komt veel van de werklust terecht bij het BIZ-bestuur. De subsidies die sommige gemeenten beschikbaar stellen voor het inschakelen van straat- of parkmanagers of kwartiermakers wordt dan ook positief gewaardeerd.

➤ **De administratieve lasten**

Ook de administratieve lasten gemoeid met de aanvraag van de jaarlijkse subsidie en het afleggen van rekening en verantwoording aan de gemeente gedurende de jaren van uitvoering van een BIZ wordt als belastend ervaren door de BIZ-organisaties.

De BIZ-activiteiten

De enquête geeft geen eenduidig beeld over de tevredenheid van de BIZ-organisaties over de scope van de mogelijk te bekostigen activiteiten met de BIZ-bijdrage. Wat opvalt, is dat een aantal organisaties niet goed op de hoogte lijkt te zijn van de activiteiten die met de opbrengst van de BIZ-bijdrage kunnen worden bekostigd. Op dit punt kunnen gemeenten wellicht meer aan voorlichting doen. Het publiceren van activiteitenplannen zou in de visie van het ESBL hierbij een positieve rol kunnen spelen en ook andere BIZ-organisaties kunnen inspireren. Vooral rond actuele thema's als energietransitie en circulariteit is het delen van goede voorbeelden gewenst.

Het ESBL acht aanpassing van de wettelijke omschrijving van de activiteiten die kunnen worden bekostigd met de BIZ niet nodig. De huidige omschrijving is breed genoeg om ook investeringen in verduurzaming bijvoorbeeld te bekostigen. In de visie van het ESBL vormen andere wettelijke vereisten zoals de maximale termijn van een BI-zone en de mogelijkheid van tussentijdse draagvlakmeting een grotere belemmering voor bekostiging van grotere investeringen. Zie daarover meer hierna.

Naar een Wet BIZ 2.0: opties voor verbetering

Onderscheid maken tussen nieuwe en doorstartende BI-zones

Voorgesteld wordt om in de Wet BIZ onderscheid te gaan maken tussen de oprichting van een nieuwe BI-zone enerzijds en de 'doorstart' van een reeds bestaande BI-zone anderzijds. Voor nieuw op te richten BI-zones blijven de huidige wettelijke vereisten wat het ESBL betreft ongewijzigd. Wel wordt een verruiming voorgesteld van een aantal regels voor doorstartende BI-zones.

Een doorstartende BI-zone is een zone waarin tenminste eenmaal een volledige BIZ-periode succesvol is doorlopen en/of waarbij minimaal 5 jaar ervaring is opgedaan.

Dit onderscheid tussen nieuw op te richten BI-zones doorstartende BI-zones, kan ook op steun rekenen van een meerderheid van de geënquêteerde BIZ-organisaties. Door het maken van dit onderscheid wordt enerzijds recht gedaan aan de keuzes en waarborgen die de wetgever heeft vastgelegd in de huidige Wet BIZ en anderzijds tegemoet gekomen aan de wens van die BIZ-organisaties waarvan het ambitieniveau in de loop van de tijd is gegroeid. De voorgestelde wijzigingen waarvan doorstartende BI-zones gebruik kunnen maken bieden ruimte voor het sparen voor grotere investeringen waarmee het BIZ-instrument ook aantrekkelijker wordt voor investeren in verschillende vormen van verduurzaming.

Gebruik maken van verruimde wettelijke mogelijkheden pas na draagvlakmeting

Het initiatief om bij een 'doorstart' van een BI-zone van ruimere wettelijke mogelijkheden gebruik te maken, ligt wat het ESBL betreft in eerste instantie ter keuze aan het BIZ-bestuur. Het gebruik maken van ruimere wettelijke mogelijkheden bij doorstart betekent een dermate belangrijke wijziging ten opzichte van de eerdere BIZ-periode dat dan in beginsel ook altijd een draagvlakmeting vereist.

Voorstel 1: Alleen bij ongewijzigde voortzetting van een BIZ kan worden afgezien van een draagvlakmeting

In de visie van het ESBL is slechts in één situatie denkbaar dat wordt afgeweken van de vereiste wettelijke draagvlakmeting voor inwerkingtreding van een BIZ-verordening. Dat is het geval waarin sprake is van een doorstartende BIZ en waarbij men de bestaande BI-zone ongewijzigd wil voortzetten. Niet alleen de tarieven moeten dan ongewijzigd blijven, maar ook de categorie belastingplichtigen (eigenaren en/of gebruikers van onroerende niet-woningen) het activiteitenplan en de afbakening van de BI-zone. Deze mogelijkheid zou tegemoet komen aan de ervaren administratieve en uitvoeringslast die de totstandkomingsprocedure betekent voor BIZ-organisaties en gemeenten. Mocht het zonder draagvlakmeting verlengen van een BI-zone op weerstand stuiten bij meer dan 20% van de bijdrageplichtigen, dan kunnen zij altijd gebruik maken van de in de huidige Wet BIZ gegeven mogelijkheid om een tussentijdse draagvlakmeting (artikel 6-procedure) aan te vragen tot intrekking van de verordening.

Voorstelbaar is dat de wetgever een maximum stelt aan het aantal jaar dat een BI-zone zonder draagvlakmeting kan worden verlengd. Wordt bij doorstart voor een van de hierna uitgewerkte opties gekozen, dan geldt de uitzondering niet. Er moet dan wel verplicht een draagvlakmeting plaatsvinden.

Voorstel 2: Bij doorstart kan worden afgezien van tussentijdse wegstemmogelijkheid

Wanneer een BIZ-organisatie na afloop van een BIZ-periode het ambitieniveau omhoog wil brengen van de met de BIZ-bijdrage te bekostigen activiteiten, kan de wettelijke mogelijkheid om op aanvraag van 20% van de bijdrageplichtigen een draagvlakmeting tot opheffing te houden, een belemmering vormen voor grotere investeringen (zogenoemde art. 6-procedure). De aantrekkelijkheid van het BIZ-instrument kan worden vergroot wanneer kan worden afgezien van de mogelijkheid van het aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting. Het voorstel tot wijziging van de Wet BIZ op dit punt komt erop neer dat de art. 6-procedure verplicht is voor nieuwe BI-zones en dat deze optioneel wordt bij een doorstartende BI-zone. Uiteraard zal het afzien van de tussentijdse wegstemmogelijkheid wel onderdeel moeten zijn van de verplichte draagvlakmeting bij de doorstart van de BI-zone.

Als alternatief van het volledig afzien van de mogelijkheid om een artikel 6-procedure te starten bij doorstart van een BIZ, is wellicht ook een optie om de drempel te verhogen die nodig is voor het kunnen aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting. Dit alternatief verdient niet de voorkeur van het ESBL, omdat de wegstemmogelijkheid dan nog steeds een belemmering vormt voor sparen voor uitgaven aan het einde van de BIZ-periode.

Voorstel 3: Bij doorstart kan worden gekozen voor langere BIZ-periode dan 5 jaar

De aantrekkelijkheid van het BIZ-instrument kan worden vergroot door de mogelijkheid van sparen voor grotere investeringen beter te faciliteren door de maximale BIZ-periode te verlengen. Dat is niet onbelangrijk gelet op de uitdagingen van de komende decennia op het gebied van verduurzaming en circulariteit. Op deze wijze kan tevens ruimte worden gegeven aan een ruimere ambitie die kan zijn ontstaan na een of meer BIZ-perioden. In combinatie met het afzien van de mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting (zoals hiervoor beschreven) kan een verruiming van de maximale BIZ-duur vergroot de investeringsmogelijkheden van een BIZ. Op deze wijze kan een grotere bijdrage worden bijeengebracht om te investeren gedurende een BIZ-periode. Ook wordt dan het afsluiten van contracten voor de langere termijn mogelijk.

Ten slotte kan door het toestaan van een langere maximale BIZ-periode dan 5 jaar de tarieven worden gematigd. Het verhogen van het ambitieniveau van de ene op de andere BIZ-periode kan ook gepaard gaan met verhoging van de verschuldigde BIZ-bijdrage. Dat heeft mogelijk negatieve gevolgen voor het behalen van de draagvlakmeting, ook bij een reeds succesvolle afronding van een eerdere BIZ-periode. De mogelijkheid om de maximale BIZ-periode te verlengen naar meer dan de huidige 5 jaar, maakt het mogelijk om de kosten van bepaalde investeringen langer in tijd te spreiden. Hierdoor kan de tariefverhoging die het gevolg is van het hogere ambitieniveau worden gedempt.

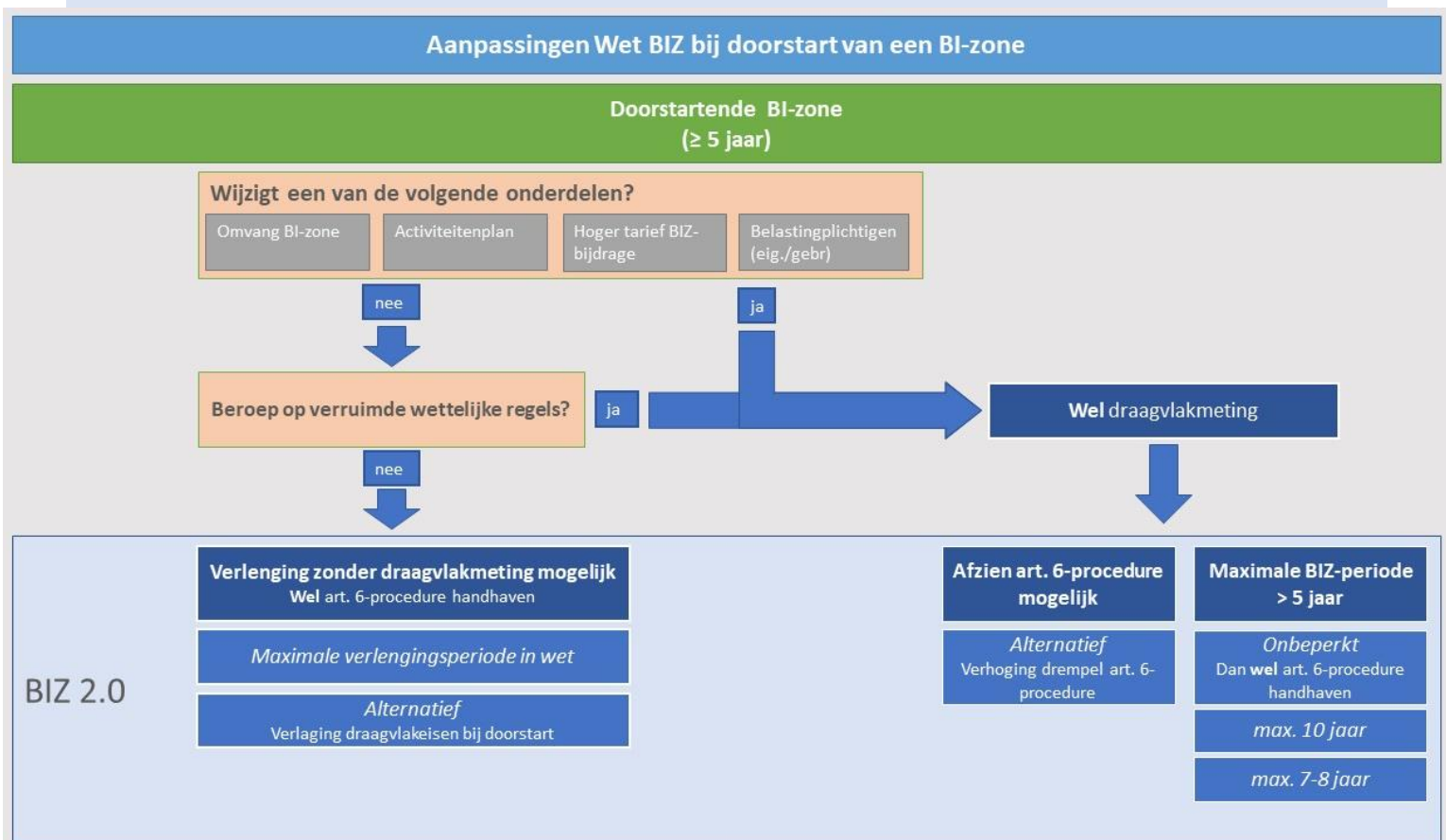
Gelet op de centrale rol die draagvlak voor de BI-zone speelt in de huidige wettelijke regeling, lijkt de veronderstelling dat de wetgever in het geheel geen maximum zou willen stellen aan

de duur van een BIZ moeilijk voorstelbaar. In de visie van het ESBL is daarom een verruiming van de maximale duur van een BI-zone wel gewenst, maar een verlenging voor onbepaalde duur niet. Hoe lang de maximale duur van een doorstartende BI-zone zou moeten zijn, is ter bepaling door de wetgever. Zoals hiervoor beschreven, blijkt uit de enquête dat bijna 32% van de voorstanders van verlenging van de maximale BIZ-periode een voorkeur hebben voor een maximale duur van 9-10 jaar. Onderzoek naar gewenste investeringen door BIZ-organisaties voor bijvoorbeeld verduurzaming van de bedrijfslocaties de komende jaren zou wellicht ook richting kunnen geven aan de gewenste maximale duur van een BI-zone.

Grafische samenvatting van de wijzigingsvoorstellen

Onderstaande figuur vormt een grafische samenvatting van de voorstellen tot wijziging van de Wet BIZ ten aanzien doorstartende BI-zones.

Voorgestelde technische verbeteringen van de Wet BIZ

In onderdeel 5 van dit onderzoeksrapport worden nog enkele suggesties gedaan voor technische verbetering van de Wet BIZ waaraan bij de uitvoering van de Wet BIZ behoefte bestaat.

Het betreft:

- a. introductie van een regeling voor beëindiging van een BI-zone;
- b. introductie van de mogelijkheid van indexering van tarieven gedurende de BIZ-periode;
- c. verduidelijking van de draagvlakeisen in de situatie van meerdere eigenaren van één onroerende zaak;
- d. het mogelijk maken van een digitale draagvlakprocedure;
- e. de introductie van een wettelijke regeling voor levering van WOZ- en OZB-gegevens aan BIZ-voorbereiders en aan BIZ-organisatie gedurende de uitvoering van een BIZ.

Inleiding en onderzoeksvragen

De Wet op de bedrijveninvesteringszones (hierna: Wet BIZ) bestaat sinds 2015.¹ Deze wet is vooraf gegaan door een Experimentenwet op de BI-zones, die 1 mei 2009 in werking trad.² Sinds 2015 is in een groot aantal gemeenten een nog groter aantal BI-zones tot stand gekomen. In 2019 waren dat er zo'n 300 verspreid over 106 gemeenten, zo bleek uit een destijds uitgevoerd onderzoek.³ Ondanks dit succes van deze regeling, worden de wettelijke spelregels voor het tot stand brengen en uitvoeren van een BI-zone door BIZ-organisaties in de praktijk vaak als complex en administratief belastend ervaren, zo blijkt ook uit een ten behoeve van dit onderzoek uitgevoerde enquête. Bovendien roepen maatschappelijke en economische ontwikkelingen zoals de lockdowns tijdens de COVID-19 pandemie, de oplopende kosten voor energie en de noodzaak tot verduurzaming van werklocaties de vraag op of de huidige wettelijke regeling nog in gelijke mate een oplossing biedt voor gezamenlijke investeringen in ondernemersgebieden als ten tijde van de introductie van de permanente wettelijke regeling in 2015.

Gelet op het voorgaande, is in dit onderzoek antwoord gezocht op de volgende vragen:

1. Hoe kan het proces van totstandkoming en uitvoering van een BI-zone kort worden omschreven? (hierna onderdeel 1)
2. Hoe verhoudt het BIZ-instrument zich tot andere vormen van ondernemersfondsen met gemeentelijke belastingen die in de praktijk voor komen (hierna onderdeel 2)
3. Hoe wordt de totstandkomingsprocedure en uitvoering van de BIZ-regeling ervaren door BIZ-organisaties? (hierna onderdeel 3)
4. Gelet op ervaren knelpunten; welke aanpassingen en verbeteringen van de Wet BIZ en van de uitvoeringspraktijk kunnen de aantrekkelijkheid en effectiviteit van het BIZ-instrument versterken en wat is de mening van BIZ-organisaties ten aanzien van die voorstellen tot aanpassing en verbetering? (hierna onderdelen 3 en 4)
5. Welke wetstechnische verbeteringen van de huidige Wet BIZ zijn wenselijk, mede gelet de ervaringen in de uitvoeringspraktijk? (hierna onderdeel 5)

Het onderzoek is uitgevoerd door het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL).⁴ Het onderzoek is geïnitieerd door de gemeenten Amsterdam. Het onderzoek is begeleid door een klankbordgroep waarin behalve de gemeente Amsterdam ook de gemeenten Den Haag en Rotterdam en een aantal organisaties met praktijkervaring met opzetten en uitvoeren van BI-zones waren vertegenwoordigd. Zie voor de samenstelling van de klankbordgroep Bijlage 4 van dit onderzoek.

---

¹ Stb. 2014, 506.

² Stb. 2009, 165.

³ Zie: <https://www.retailinsiders.nl/bibliotheek/download/onderzoek-5-jaar-biz-in-nederland>.

⁴ Het onderzoek is uitgevoerd door prof. mr. dr. A.W. Schep. Ondersteuning bij het verwerken van de enquêtes is verleend door Anna Tran en Simone Versteeg, beide werkzaam als student-assistent bij het ESBL.

1. Het tot stand brengen en uitvoeren van een BI-zone: wettelijke vereisten en praktijk

In de Wet op de bedrijveninvesteringszones is vastgelegd onder welke voorwaarden een BI-zone tot stand kan komen. In de praktijk is een aantal wettelijke voorwaarden verder ingevuld. De belangrijkste kenmerken van de totstandkoming van een BI-zone en de uitvoering ervan kunnen als volgt worden opgesomd:

- In het ontwerp van de BIZ-regeling staat centraal het **draagvlak onder bijdrageplichtige ondernemers** voor door de initiatiefnemers van de BIZ voorgenomen activiteiten. Een BI-zone kan pas worden ingevoerd en ook de BIZ-bijdrage kan pas worden geheven, als daarvoor voldoende steun is onder de toekomstig belastingplichtigen. De wettelijk vereiste draagvlakmeting die door de gemeente wordt uitgevoerd geldt als voorwaarde voor inwerkingtreding van de belastingverordening (art. 4 lid 1). Nadat de gemeenteraad de verordening heeft vastgesteld, treed de verordening pas in werking na gebleken voldoende draagvlak voor invoering ervan. Hierbij geldt dat minimaal de helft van de belastingplichtigen zich moet hebben uitgesproken en dat tweederde daarvan zich vóór inwerkingtreding heeft uitgesproken (art. 5). Is de hoogte van de BIZ-bijdrage afhankelijk van de WOZ-waarde van de onroerende zaak, dan gelden aanvullende draagvlakeisen.
- De BI-zone kan voor een periode van **maximaal vijf jaar** worden ingesteld (art. 3 lid 1). Na die periode moet opnieuw een draagvlakmeting worden georganiseerd. Hiermee komt opnieuw tot uitdrukking dat het draagvlak onder bijdrageplichtigen centraal staat in de regeling. Gedurende de looptijd van een BIZ kan de samenstelling van de bijdrageplichtige ondernemers en ook het draagvlak voor de activiteiten veranderen. Door de BIZ-periode te maximeren op vijf jaar wordt voorkomen dat een BI-zone blijft bestaan, zonder dat daar nog voldoende draagvlak voor is. In feite moet na afloop van een BIZ-periode de gehele invoeringsprocedure opnieuw worden doorlopen.
- Het initiatief voor de instelling van een BI-zone komt van een groep ondernemers. Wanneer de gemeente bereid blijkt een BI-zone te faciliteren, wordt door de initiatiefnemers een **activiteitenplan** opgesteld waarvan zij inschatten dat daarvoor voldoende steun onder de toekomstig bijdrageplichtigen te vinden is. De begrote kosten van de voorgenomen activiteiten vormen de basis voor de berekening van het tarief of de tarieven van de BIZ-bijdrage.
- In de praktijk wordt door gemeenten vaak een niet wettelijk verplichte **informele draagvlakmeting** geëist onder toekomstig bijdrageplichtigen. Met deze meting wordt beoogd de initiatiefnemers te dwingen om reeds in een vroeg stadium de wenselijkheid van bepaalde activiteiten te bespreken met de eigenaren en/of ondernemers in een gebied, waarmee wordt voorkomen dat het initiatief voor instelling van een BI-zone door een niet-representatief deel van de ondernemers wordt genomen. Ook dient de uitslag van deze informele meting om te bepalen of totstandkoming van de BIZ kansrijk is. Op basis van de uitslag bepaalt de gemeente of zij bereid is de totstandkoming van de BI-zone te

faciliteren. Dit voorkomt dat pas aan het einde van de rit, nadat alle inspanningen aan gemeentezijde reeds zijn gedaan, blijkt dat er helemaal geen draagvlak is voor een BI-zone.

- De **activiteiten** die kunnen worden bekostigd met de opbrengst van de BIZ-bijdrage moeten voldoen aan de wettelijke omschrijving ervan. De activiteiten moeten plaatsvinden in de openbare ruimte van de BI-zone of op internet en moeten zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid of de veiligheid in de BI-zone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BI-zone (art. 1 lid 2). De gemeente toetst of een activiteitenplan voldoet aan de wettelijke omschrijving ervan.
- Na toetsing van het activiteitenplan, wordt de **belastingverordening BIZ-bijdrage** opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Omdat de BIZ-bijdrage aansluit bij de systematiek van heffing van de onroerendezaakbelastingen, moet een verordening BIZ-bijdrage voorafgaand aan het jaar van invoering zijn vastgesteld door de gemeenteraad. De belastingplicht ontstaat immers aan het begin van het kalenderjaar (art. 1 lid 3). Zou gedurende het jaar een belastingverordening BIZ-bijdrage worden ingevoerd, dan komt dit in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel omdat dan sprake is van verboden terugwerkende kracht. Het is overigens wel toegestaan – nadat de verordening door de gemeenteraad in het voorafgaande jaar is vastgesteld – dat de draagvlakmeting in de loop van het jaar waarin de BIZ-verordening in werking treedt pas wordt uitgevoerd. Zolang de verordening maar is vastgesteld door de gemeenteraad vóór 1 januari van het jaar waarin de verordening in werking zal treden.
- Voorafgaand of gelijktijdig met de uitnodiging om te stemmen voor of tegen de komst van een BI-zone (draagvlakmeting) **informeert het college van B&W de toekomstige belastingplichtigen** over de strekking van de belastingverordening (art. 4 lid 3).
- Het college van B&W voert een **schriftelijke draagvlakmeting** uit onder toekomstig bijdrageplichtigen om te bepalen of sprake is van voldoende steun voor inwerkingtreding van de verordening (art. 4 lid 1 en 2). Ook dient zij de strekking van de schriftelijke stemmen te waarborgen (art. 4 lid 4). De meeste gemeenten voeren de draagvlakmeting uit overeenkomstig bepaalde regels die door het college zijn vastgesteld in een **draagvlakreglement** om de zorgvuldigheid van de stemming te waarborgen en om discussies achteraf over de uitslag te voorkomen.
- De **draagvlakeisen** zijn wettelijk vastgelegd en zijn afhankelijk van de keuze voor een voor iedere bijdrageplichtige vast bedrag, danwel een tarief afhankelijk van de WOZ-waarde. Ook gelden afzonderlijke draagvlakeisen voor een gecombineerde BIZ van eigenaren en gebruikers (art. 5).⁵
- De **uitslag van de draagvlakmeting** wordt doorgaans in een besluit van het college van B&W vastgelegd en vervolgens (elektronisch) gepubliceerd.

---

⁵ Zie voor een beslisschema van de draagvlakeisen: <https://vng.nl/files/vng/20140715-draagvlakeisen-biz.pdf>.

- Voordat belastingaanslagen kunnen worden verstuurd, moet ook een **subsidieovereenkomst** worden gesloten met een stichting of vereniging die aan bepaalde wettelijke eisen voldoet (art. 7). Hierin wordt de procedure vastgelegd voor aanvraag van de jaarlijkse subsidie, voor het indienen van een jaarplan en voor het afleggen van rekening en verantwoording over de uitgevoerde activiteiten. In de Wet BIZ is voorgeschreven dat deze subsidieovereenkomst ook een bepaling moet bevatten die tot uitvoering van de voorgenomen activiteiten verplicht (art. 7 lid 3). Op basis hiervan kan de uitvoering van de toegezegde activiteiten door de gemeente privaatrechtelijk worden afgedwongen. In de praktijk wordt ook wel van een **uitvoeringsovereenkomst** gesproken in plaats van een subsidieovereenkomst. Deze eis volgt uit het bestemmingsheffingskarakter de BIZ-bijdrage (art. 1 lid 2). Hierdoor wordt gewaarborgd dat de via belastingheffing bijeen gebrachte gelden ook worden besteed aan de bekostiging van de activiteiten waarvoor ze zijn geheven.
- In de uitvoeringsovereenkomst worden tevens schriftelijke afspraken gemaakt over het minimale niveau van gemeentelijke dienstverlening in de BI-zone gedurende de BIZ-periode (art. 7 lid 5). Dit wordt in de praktijk ook wel een **service level agreement** genoemd.
- Bij ontevredenheid onder ten minste 20 procent van de bijdrageplichtigen, kan gedurende de looptijd van de BI-zone een draagvlakmeting tot intrekking van de BIZ-verordening worden aangevraagd bij de gemeente (art. 6). Uit deze mogelijkheid voor **tussentijds wegstemmen** blijkt opnieuw het belang van het draagvlak onder bijdrageplichtigen voor deze regeling.
- De vereniging of stichting stelt jaarlijks een activiteitenplan met bijbehorende begroting vast voor de uitvoering van de activiteiten. De jaarlijkse begroting en de jaarlijkse **rekening en verantwoording** over de uitgaven van het voorafgaande jaar vormen de basis voor de aanvraag voor de jaarlijkse subsidie (art. 8).
- Na afloop van de termijn waarvoor de BI-zone werd ingesteld (maximaal 5 jaar) moeten opnieuw de hiervoor beschreven stappen in de procedure voor oprichting van een BI-zone worden doorlopen. Er geldt derhalve geen specifieke procedure voor verlenging van een bestaande BI-zone.

2. De Wet BIZ in relatie tot andere ondernemersfondsen

Naast de wettelijk gefaciliteerde BI-zones, komen in de praktijk ook andere varianten voor waarbij een gemeentelijke belasting wordt ingevoerd of de tarieven van een bestaande heffing worden verhoogd, en de opbrengst in de vorm van subsidie wordt uitgekeerd aan belastingplichtigen, doorgaans ondernemers. Deze constructie wordt in de praktijk een ondernemersfonds genoemd. Zowel een fonds voor de hele gemeente als een variant waarbij de belasting slechts in een beperkt gebied wordt geheven, doorgaans een winkelgebied, komt voor. De gemeentebrede variant wordt in de praktijk ook wel aangeduid als het ‘Leidse model’, aangezien de gemeente Leiden hier als eerste (in 2005) mee begon.⁶ In deze variant worden de tarieven van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) van eigenaren en/of gebruikers van niet-woningen verhoogd. De gemeente is zowel geografisch als sectoraal ingedeeld. Per geografisch gebied en per sector worden zogenoemde ‘trekkingsrechten’ toebedeeld: het bedrag dat binnen dat gebied of binnen de desbetreffende sector beschikbaar is aan (meer)opbrengst OZB. De gebieden en sectoren kunnen vervolgens bij een opgerichte stichting plannen indienen ter besteding van de gelden voor gezamenlijke doelen.

Naast de gemeentebrede variant, een OZB-fonds, is er ook een gebiedsgerichte variant van een ondernemersfonds: een fonds met reclamebelasting. De wettelijke regeling van de OZB verhindert dat de tarieven ervan kunnen worden gedifferentieerd naar bepaalde gebieden binnen de gemeente. Deze beperking kent de reclamebelasting niet. Deze belasting kan in beginsel ook enkel in een bepaald gedeelte van de gemeente worden geheven. Hiervoor gelden wel specifieke fiscaal-juridische voorwaarden.⁷

Elk type ondernemersfonds heeft zijn eigen kenmerken en daarmee voor- en nadelen.⁸ Afhankelijk van de lokale situatie en het draagvlak onder de ondernemers en het gemeentebestuur wordt gekozen voor een van de varianten. In zijn algemeenheid kan wel worden gezegd dat de positie van ondernemers ten opzichte van de gemeente in de Wet BIZ beter is geborgd dan binnen de ‘praktijkoplossingen’ van ondernemersfondsen. Ook geldt dat de regels voor elke BI-zone vanwege de wet hetzelfde zijn. Dat is anders bij de andere fondsen. Bovendien is men bij de heffing van OZB en reclamebelasting ten behoeve van ondernemersfondsen gebonden aan de specifieke fiscaal-juridische vereisten die voor deze heffingen gelden. Dat leidt soms tot fiscaal-juridische risico’s. Diverse gemeentelijke verordeningen van zowel OZB-fondsen als reclamebelastingfondsen zijn de afgelopen jaren door de belastingrechter onverbindend geacht.⁹ Over de opgelegde aanslagen BIZ-bijdrage worden in beperkte mate procedures gevoerd. Sinds de introductie van de Experimentenwet BI-zones zijn er rond de 35 procedures

---

⁶ Zie voor het Leidse ondernemersfonds: www.ondernemersfonds.nl.

⁷ Zie Hoge Raad 11 november 2011, nr. 10/04446, ECLI:NL:HR:2011:BR4564, <https://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2011:BR4564>.

⁸ Vgl: Arjen Schep, ‘Gemeentelijke ondernemersfondsen; Besteding van belastingen door ondernemers’, Het Register, april 2011, nr. 4, p. 8-12.

⁹ Zie voor voorbeelden van (gedeeltelijk) onverbindende verordeningen met OZB-fondsen: Hof Den Haag 12 mei 2020, [ECLI:NL:GHDHA:2020:927](https://eclix.nl/ECLI:NL:GHDHA:2020:927) (Teylingen) en Hof den Haag 14 juli 2020, [ECLI:NL:GHDHA:2020:1288](https://eclix.nl/ECLI:NL:GHDHA:2020:1288) (Bodegraven-Reeuwijk). Voor een voorbeeld van een onverbindende verordening reclamebelasting, zie: Rechtbank Noord-Nederland 4 oktober 2021, [ECLI:NL:RBNNE:2021:4378](https://eclix.nl/ECLI:NL:RBNNE:2021:4378) (Harlingen).

gepubliceerd op Rechtspraak.nl.¹⁰ Zijn de wettelijke regels goed nageleefd, dan zijn de fiscaal-juridische risico's van dit instrument gering.

De BIZ-regeling is een wettelijk gewaarborgd instrument voor een specifiek doel: de totstandkoming van gezamenlijke activiteiten in ondernemersgebieden. De wetgever stelt een aantal strikte voorwaarden aan de totstandkoming van de BI-zone, waarbij een evenwicht is gezocht tussen borging van de belangen van de bijdrageplichtige ondernemers enerzijds en die van de gemeente en het algemeen belang anderzijds. Bij de oprichting en de beëindiging van ondernemersfondsen met reclamebelasting en zeker ook met OZB is de gemeente meer de leidende partij. Een gemeente kan in beginsel eenzijdig besluiten tot het instellen, danwel opheffen van dergelijke ondernemersfondsen. Ook is de aan- of afwezigheid van draagvlak onder ondernemers geen vereiste voor instelling ervan. Bij gebiedsgerichte ondernemersfondsen met reclamebelasting wordt doorgaans wel een meting georganiseerd, maar de inrichting van de procedure en de hoogte van het vereiste draagvlak staat vrij en verschilt dan ook per gemeente. De hierna volgende overzichtstabel vat de verschillen en overeenkomsten tussen de typen ondernemersfondsen enerzijds en de BIZ-bijdrage anderzijds samen.

---

¹⁰ Procedures waarin hoger beroep en cassatie tegen in zijn gesteld, zijn slechts één maal in de telling meegenomen. Worden deze erbij opgeteld is het totaal aantal gepubliceerde procedures 49 (stand op 21 februari 2023).

Tabel 1. Overzichtstabel typen ondernemersfondsen met gemeentelijke heffingen

	OZB-fonds	Reclamebelastingfonds	BIZ-bijdrage
Gebied	Gemeentebreed	Specifiek gebied (centrum)	Specifiek gebied, kan ook straat zijn
Heffing	OZB van niet-woningen (eigenaren en/of gebruikers)	Reclamebelasting	BIZ-bijdrage
Verdelingsmaatstaf	WOZ-waarde	WOZ-waarde, vast bedrag, grootte aankondiging	Vast bedrag, WOZ-waarde
Opbrengstbesteding?	Geen voorwaarden, zowel fysieke voorzieningen als activiteiten	Geen voorwaarden, wel gebiedsgebonden. Zowel fysieke voorzieningen als activiteiten	In wet omschreven activiteiten gericht op schoon, heel en veilig en economische ontwikkeling BI-Zone
Initiatiefnemer	Gemeente. Gelet op het feit dat niet alleen ondernemers, maar alle niet-woningen gaan bijdragen, is breed politiek draagvlak vereist	Gemeente/ondernemers. De wens tot instelling komt meestal van ondernemers. Echter, de gemeenteraad gaat exclusief over het al dan niet invoeren of afschaffen van de reclamebelasting.	Ondernemers. Slechts bij voldoende draagvlak onder belastingplichtigen, kan een belastingverordening in werking treden.
Draagvlak vereist	Nee	Nee	Ja
Systematiek	Eerst geld, dan plannen	Eerst geld, dan plannen	Eerst plannen, dan geld
Differentiatie naar type ondernemer mogelijk?	Nee	Nee	Ja, zelfs een BIZ voor een specifieke branche is mogelijk (bijv. horeca).
Risico van over- of onderbesteding	Ja	Ja, zij het dat door gebiedsbeperking hoogte belastingtarief beter kan worden afgestemd op behoefte	Nee. Hoogte tarief wordt bepaald door begrote kosten van meerjarig activiteitenplan
Sparen voor grotere uitgaven	Ja	Ja	Ja, maar risico tussentijds opheffen BIZ
Gebaseerd op specifieke wettelijke regeling	Nee	Nee	Ja
Begrenzing door belastingrechter	Ja (restitutieregeling)	Ja (slechts bestedingsdoelen in gebied)	Nee
Opbrengstpotentie	Groot	Groot, iets minder ten opzichte van OZB-fonds vanwege risico weghalen aankondigingen	Afhankelijk van draagvlak in gebied. In praktijk gaat het in meeste gevallen om kleinere bedragen
Beperkt in tijd	In theorie niet, in praktijk wel afspraken over evaluatie na bepaalde tijd	In theorie niet, in praktijk wel afspraken over evaluatie na bepaalde tijd	Maximaal 5 jaar, dan opnieuw draagvlakmeting
Free riders	Nee	Ja (bij verwijderen openbare aankondiging)	Nee

3. BIZ-enquête: ervaringen van BIZ-organisaties met het BIZ-instrument

3.1 Inleiding

Ten behoeve van dit onderzoek is een enquête afgenomen. De respondenten zijn bevraagd op hun ervaringen met de BIZ-regeling en om hun opinie ten aanzien van een aantal voorstellen tot aanpassing en verbetering van de BIZ-regeling. Deze voorstellen tot aanpassing en verbetering zijn ontwikkeld in samenspraak met de klankbordgroep.

Niet de volledige uitslag van de enquête wordt in dit onderdeel beschreven en geanalyseerd. De volledige vragen en uitslag van de enquête (inclusief grafieken) zijn opgenomen in bijlagen 1 en 2 van dit rapport.

De enquête is uitgezet onder BIZ-organisaties van ondernemers. De enquête is door 118 BIZ-organisaties ingevuld, verspreid over 21 gemeenten.¹¹ In 84 gevallen betrof de BI-zone een winkelgebied, in 17 gevallen een gemengd gebied (winkels, kantoren en/of wonen), in 15 gevallen een bedrijventerrein en in 2 gevallen een horecagebied. Op basis van deze cijfers kan worden geconcludeerd dat de uitslag van de enquête een meer representatieve weergave geeft van de opinie en ervaring van BIZ-organisaties in centrum- en winkelgebieden dan van organisaties op bedrijventerreinen. Naar het functioneren van BI-zones op bedrijventerreinen wordt door het ESBL in 2023 in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een afzonderlijk onderzoek verricht.

Naast de enquête heeft een interview plaatsgevonden met vertegenwoordigers van een aantal gemeenten en van organisaties die ervaring hebben met de oprichting en uitvoering van BI-zones.¹² Aan hen zijn dezelfde vragen voorgelegd als aan BIZ-organisaties in de enquête. Hierna volgt een beschrijving van de belangrijkste bevindingen uit de enquête en het interview.

Hierna worden de resultaten van de enquête en het interview weergegeven, ingedeeld naar afzonderlijke onderdelen van de BIZ-regeling. Ten aanzien van sommige onderdelen wordt een nadere toelichting gegeven en worden de resultaten nader geanalyseerd. In dit onderdeel 3 worden de bevindingen ten aanzien van de huidige wettelijke regeling weergegeven. In onderdeel 4 worden de resultaten van de enquête en het interview weergegeven en geanalyseerd ten aanzien van een aantal wijzigingsvoorstellen van de huidige Wet BIZ.

Hierna komen achtereenvolgens aan de orde:

- Algemene ervaringen met de BIZ-regeling (onderdeel 3.2);
- De totstandkomingsprocedure (onderdeel 3.3);
- De BIZ-activiteiten (onderdeel 3.4);
- De draagvlakeisen (onderdeel 3.5);
- De mogelijkheid van de tussentijdse draagvlakmeting (onderdeel 3.6);

---

¹¹ De spreiding over de gemeenten is als volgt: Amsterdam: 59; Rotterdam: 19; Den Haag: 13, Haarlemmermeer en Veenendaal: 3, Overige 16 gemeenten: 2 of 1.

¹² Een korte weergave van de deelnemers en inhoud van het interview is opgenomen in Bijlage 3.

- De maximale BIZ-periode (onderdeel 3.7).

3.2 Algemene ervaringen met de BIZ-regeling

Ervaren kwaliteiten en kwetsbaarheden van de BIZ

Het BIZ-instrument voorziet in een brede behoefte. Het bestaan van het BIZ-instrument wordt door vrijwel alle BIZ-organisaties gewaardeerd. Als sterkste punten van de BIZ worden benoemd het behartigen van gezamenlijke belangen, de afwezigheid van *free riders* en de versterking van de positionering van de werklocatie bij de gemeente. Ook onderschrijft 70% van de respondenten de stelling dat de BIZ bijdraagt aan een betere kennisuitwisseling tussen ondernemers in de BI-zone en met andere ondernemerscollectieven. De meest benoemde kwetsbaarheden wat betreft de regeling zelf zijn de omslachtigheid en bewerkelijkheid van de totstandkomingsprocedure, de beperking van de regeling tot een duur van maximaal 5 jaar en de administratieve lasten gemoeid met de aanvraag van de subsidie en het afleggen van verantwoording naar de gemeente gedurende de BIZ-periode. Verder wordt als een belangrijke kwetsbaarheid aangegeven de werkbelasting die in- en uitvoering van de BIZ vormt voor de BIZ-besturen. Het vinden van goede ondernemers/bestuursleden die op vrijwillige basis de in- en uitvoering van de BIZ op zich willen nemen, blijkt een belangrijke kwetsbaarheid van de regeling.

Balans tussen belangen gemeente en BIZ-organisaties bij opzet en uitvoering van de BIZ

In onderdeel 1 is reeds beschreven dat de wetgever in de Wet BIZ een evenwicht heeft aangebracht tussen het algemeen belang/ het belang van de gemeente en de belangen van de bijdrageplichtige ondernemers. Zo is de inwerkingtreding van de BIZ-verordening afhankelijk gemaakt van de uitslag van de draagvlakmeting en is een *service level agreement* wettelijk voorgeschreven. Ook in de praktijk blijkt dat een overgrote meerderheid van de BIZ-organisaties ervaart dat de ondernemersbelangen voldoende zijn geborgd in de BIZ-regeling. Ook ervaart ruim 90% van de organisaties dat de communicatie met de gemeente als gevolg van de BIZ is verbeterd.

3.3 De totstandkomingsprocedure

Er moet aan een flink aantal wettelijke eisen worden voldaan, voordat een BI-zone tot stand komt en de voorgenomen activiteiten kunnen worden uitgevoerd door een BIZ-organisatie. Daardoor is er een relatief hoge drempel zowel voor initiatief nemende ondernemers als voor gemeenten. Ook uit de enquête blijkt deze drempel. Ongeveer 70% van de respondenten ervaart de tijdsinvestering die nodig is om een BIZ tot stand te brengen onevenredig. Vooral het achterhalen van de eigenaren en het controleren van de WOZ-administratie waarop de BIZ gebaseerd is, kost veel tijd. Daarnaast is het middels persoonlijk contact enthousiasmeren van ondernemers in het gebied voor de voorgenomen activiteiten tijdsintensief. Ook met het overtuigen van mede-ondernemers om hun stem uit te brengen tijdens de draagvlakmeting is veel tijd gemoeid. Uit de enquête blijkt dat ingehuurd externe partijen, straat- en parkmanagers

en kwartiermakers veel werk uit handen nemen bij de invoering. Maar ook deze partijen ervaren soms een grote werklust, vooral als zij in hetzelfde jaar voor meerdere BI-zones tegelijk een totstandkomingsprocedure moeten begeleiden. Dit komt met enige regelmaat voor in Amsterdam. In 2022 kende Amsterdam 76 BI-zones. Het succes van de BIZ in deze stad is onder meer te verklaren door de (gesubsidieerde) inzet van straatmanagers en gebiedsbegeleiders¹³ die de schakel vormen tussen de gemeente en de ondernemers in de BIZ-gebieden. Straat- en gebiedsmanagers hebben vaak meerdere gebieden waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Wanneer de totstandkomingsprocedure voor meerdere gebieden tegelijk plaatsvindt, leidt dit soms tot een piekbelasting bij deze partijen wat mogelijk ten koste gaat van de kwaliteit van de voorbereiding en daardoor mogelijk van het resultaat van de draagvlakmeting.¹⁴

Wat betreft de benodigde inspanningen voor het tot stand brengen van een BIZ, ervaart 70% van de respondenten een onbalans ten opzichte van de inspanningen van gemeentezijde. Op dit punt wordt een verschil tussen grotere en kleinere BI-zones geconstateerd. Een aantal BIZ-organisaties van kleinere BI-zones geven aan grote moeite te hebben om een BI-zone tot stand te brengen, ondanks de relatief lage tarieven per ondernemer. Het inhuren van een externe partij gaat ten koste van de beschikbare middelen voor activiteiten en daarmee van het benodigde draagvlak. Daarmee komt veel van het werk neer op de bestuurders van de BIZ-organisatie.

Ondanks de breed ervaren onbalans in inspanningen tussen de BIZ-initiatiefnemers en de gemeente, is de overgrote meerderheid van de BIZ-organisaties tevreden over de begeleiding en het faciliteren door de gemeenten bij het tot stand brengen van een BIZ. Vooral het ter beschikking stellen van (gelden voor) ondersteuning door straat- of parkmanagers of kwartiermakers wordt positief gewaardeerd. Wel wordt een aantal aandachtspunten benoemd:

- soms is onduidelijk wie binnen de gemeente voor welk onderdeel verantwoordelijk is;
- de kwaliteit van de begeleiding door de gemeente is afhankelijk van de motivatie en kwaliteit van de betreffende ambtenaar/ambtenaren;
- de begeleiding door de gemeente wordt soms als erg ambtelijk ervaren;
- de (terughoudendheid bij) gegevenslevering van belasting- en WOZ-gegevens die nodig zijn om de BIZ voor te bereiden, vormt vaak een vertragende factor.

3.4 De BIZ-activiteiten

Activiteiten versus voorzieningen

Zoals hiervoor in onderdeel 1 reeds is beschreven, zijn de activiteiten die met de opbrengst van de BIZ-bijdrage mogen worden bekostigd wettelijk gedefinieerd.¹⁵ Het betreft activiteiten die in de openbare ruimte of op het internet kunnen plaatsvinden en die:

---

¹³ In verschillende steden worden voor deze personen verschillende benamingen gebruikt. In Amsterdam worden de termen straatmanagers of BIZ-begeleiders genoemd. In Rotterdam en Den Haag worden deze personen aangeduid met de term kwartiermaker.

¹⁴ Binnen de klankbordgroep heeft gemeente Amsterdam aangegeven te overwegen om de subsidie van straatmanagers te beperken tot een maximaal aantal BI-zones of het aantal uur dat zij maximaal ingezet kunnen worden te beperken (niet meer dan 40 uur per week). Rotterdam kent reeds beperkende maatregelen ten aanzien van het aantal gebieden dat een straatmanager/kwartiermaker maximaal mag bedienen.

¹⁵ Art. 1 lid 2 Wet BIZ.

“zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BI-zone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BI-zone.”

De huidige wettelijke regeling is tot stand gekomen na een experimentenperiode die was gebaseerd op de Experimentenwet BI-zones. Op basis van een evaluatie is gekozen voor het omzetten van de Experimentenwet in de huidige permanente Wet BIZ. Daarbij is de Wet BIZ op een aantal punten versoepeld ten opzichte van de Experimentenwet. De versoepelingen zagen met name op de uitbreiding van de wettelijke omschrijving van de activiteiten die met de BIZ-bijdrage kunnen worden bekostigd. Toegevoegd zijn activiteiten gericht op de economische ontwikkeling van de BI-zone en uitgaven voor gezamenlijke uitingen via internet.

Met de BIZ-bijdrage kunnen ‘activiteiten’ worden bekostigd. In de terminologie van de lokale belastingwetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten enerzijds en voorzieningen anderzijds. Zie daarvoor de wettelijke regeling van de gemeentelijke baatbelasting. Dit is evenals de BIZ-bijdrage een bestemmingsheffing die als bekostigingsinstrument dient voor de bekostiging van (fysieke) voorzieningen.¹⁶ De kosten van de aanleg van bijvoorbeeld een parkeergarage kunnen worden omgeslagen over daarbij gebate onroerende zaken. Gelet op de vaak hoge bedragen, voorziet die wettelijke regeling in de mogelijkheid van het omzetten van de aanslag in maximaal 30 jaarlijkse aanslagen.

Gelet op dit wettelijke onderscheid tussen activiteiten en voorzieningen lijkt de wetgever in de Wet BIZ met het begrip ‘activiteiten’ het oog te hebben gehad op jaarlijks terugkomende activiteiten in de openbare ruimte van de BI-zone (en op het internet).

Het tot stand brengen van fysieke voorzieningen in de BI-zone wordt niet expliciet uitgesloten, maar gelet op de vaak grote financiële investering, zal dan een vorm van sparen nodig zijn in de BIZ-periode. Het sparen voor grotere uitgaven later in de 5-jaarsperiode van een BIZ is mogelijk. Echter daarbij levert de wettelijke mogelijkheid tot het tussentijds wegstemmen van een BI-zone bij ontevredenheid van tenminste 20% van de bijdrageplichtigen (zogenoemde art. 6-procedure) een risico op.¹⁷

De scope van de mogelijk met de BIZ te bekostigen activiteiten wordt eveneens beperkt door de maximering van de termijn van een BI-zone tot maximaal 5 jaar. Het sluiten van meerjarige contracten voor bijvoorbeeld beveiliging of onderhoud, wordt daardoor bemoeilijkt.

Overigens worden in de praktijk soms wel fysieke voorzieningen vanuit de BIZ-bijdrage bekostigd. Denk bijvoorbeeld aan de aanschaf van kerstverlichting. Ook vormt de BIZ-organisatie soms het platform van waaruit een andere organisatie wordt opgezet om fysieke voorzieningen tot stand te brengen. Zo is op het bedrijventerrein Schiebroek een energie coöperatie opgezet voor de aanleg van een zonnepark.¹⁸

---

¹⁶ Art. 222 Gemeentewet.

¹⁷ Art. 6 Wet BIZ.

¹⁸ Zie <https://vbs-rotterdam.nl/>.

Afweging of activiteiten onder wettelijke definitie vallen is aan gemeenteraad

Uit de wetsgeschiedenis valt af te leiden dat de wetgever de beslissing over de vraag of bepaalde activiteiten al dan niet binnen de wettelijke omschrijving vallen en derhalve al dan niet met de BIZ-bijdrage bekostigd kunnen worden, aan de gemeenteraad heeft willen laten. De wetgever:

“Omdat de begrippen een zekere mate van abstractie kennen zal de invulling hiervan bij gelegenheid van de behandeling van de verordening een zorgvuldige afweging vergen door de gemeenteraad. Vanwege de democratische legitimatie is de gemeenteraad ook bij uitstek het forum waarbinnen deze brede algemene afweging kan en moet worden gemaakt. De gemeenteraad heeft daarbij vanwege zijn positie en vanwege de ruimte die de wettelijke begrippen laten een ruime, maar niet onbeperkte vrijheid. Het initiatief van de ondernemers kan niet klakkeloos overgenomen worden omdat de raad dient te waken tegen instelling van een zone die leidt tot willekeurige of onredelijke belastingheffing. De gemeenteraad zal in dat licht elementen als de tariefstelling, de verdeling van de lasten, de wijze waarop de grens van de zone is getrokken en het soort activiteiten zorgvuldig en in het licht van het algemeen belang moeten bezien. Activiteiten die uitsluitend een bepaald individueel belang, of uitsluitend het commerciële belang van bepaalde ondernemers dienen kunnen niet worden aangemerkt als het per definitie bredere publieke belang dat de BIZ-bijdrage beoogt te faciliteren. De heffing en de daarbij horende dwang en betrokkenheid van de gemeente worden gerechtvaardigd doordat het bredere publieke belang er ook bij gebaat is.”¹⁹

Onduidelijkheid onder BIZ-organisaties over reikwijdte wettelijke BIZ-activiteiten

De enquête geeft geen eenduidig beeld over de tevredenheid van de BIZ-organisaties over de scope van de mogelijk te bekostigen activiteiten met de BIZ-bijdrage. Desgevraagd geeft 57% van de respondenten aan tevreden te zijn over het type activiteiten dat met een BIZ kan worden bekostigd.

Wat opvalt, is dat een aantal organisaties niet goed op de hoogte lijkt te zijn van de activiteiten die met de opbrengst van de BIZ-bijdrage kunnen worden bekostigd. Op de vraag welk type activiteiten zij graag toegevoegd zouden zien aan de wettelijke mogelijkheden geeft een aantal organisaties activiteiten aan die nu reeds onder de wettelijke omschrijving vallen. Het gaat dan om activiteiten als communicatie met en informatie voor het winkelend publiek, planten in de BI-zone, bekostiging van de straatmanager en kosten van marketing en gebiedsbranding. Op dit punt kunnen gemeenten wellicht meer aan voorlichting doen. Het publiceren van activiteitenplannen zou in de visie van het ESBL hierbij een positieve rol kunnen spelen en ook

---

¹⁹ MvT, Kamerstukken II 2013/14, 33917, nr. 3, p. 5 en 6.

andere BIZ-organisaties kunnen inspireren. Vooral rond actuele thema's als energietransitie en circulariteit is bekendheid met goede voorbeelden gewenst.

Bekostiging van activiteiten gericht op verduurzaming van de BI-zone

Een thema dat nu niet expliciet in de wettelijke omschrijving is opgenomen maar dat wel vaker wordt genoemd zijn activiteiten en voorzieningen gericht op verduurzaming. Met name investeringen gericht op energiebesparing, opwekking van duurzame energie en klimaatadaptatie worden genoemd. Uit gesprekken met de klankbordgroep blijkt dat ook bij gemeenten een behoefte bestaat aan mogelijkheden om in het gesprek met initiatiefnemers van een BIZ over de wenselijke ontwikkelingen in de BI-zone bepaalde activiteiten die bijdragen aan ook de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente toe te voegen aan BIZ-activiteitenplannen. Het is echter de vraag of het noodzakelijk is de wettelijke omschrijving van de BIZ-activiteiten hiervoor aan te passen. Een aantal gemeenten uit de klankbordgroep geeft aan dat activiteiten gericht op duurzaamheid nu ook al worden toegestaan omdat zij zouden bijdragen aan de 'leefbaarheid' van de BI-zone.

Zo is bijvoorbeeld met behulp van de BIZ-bijdrage in de BIZ The Olympic (Amsterdam) een grondstoffenhub opgezet waar met elektrische wagens dagelijks afval en grondstoffen worden ingezameld en waarbij wordt gestreefd het restafval terug te brengen naar 10%.²⁰

Aangezien verduurzaming een nogal breed begrip is, lijkt het ESBL toevoeging van dit begrip aan de wettelijke omschrijving niet zinvol. Het voegt niet meer aan duidelijkheid toe dan het huidige begrip 'leefbaarheid'. Wel dient te worden opgemerkt dat investeringen in verduurzaming mogelijk een groter uitstralingsbereik hebben dan de BI-zone zelf en daarmee soms alsnog buiten de met de BIZ-bijdrage toegestane te bekostigen activiteiten kunnen vallen.

In de visie van het ESBL vormen andere wettelijke vereisten zoals de maximale termijn van een BI-zone en de mogelijkheid van tussentijdse draagvlakmeting een grotere belemmering voor bekostiging van duurzaamheidsinvesteringen.

Vergoeding van BIZ-bestuur

In onderdeel 3.2 is als kwetsbaarheid door BIZ-organisaties benoemd de tijdsinvestering van de bestuursleden, die de BIZ-werkzaamheden doorgaans verrichten naast hun onderneming. Gevraagd naar wenselijke uitbreiding van de omschrijving van de activiteiten, wordt op deze plek door een aantal respondenten de wens uitgesproken de mogelijkheid te hebben van een financiële vergoeding voor bestuursleden van BIZ-organisaties. Volgens het ESBL kan worden beargumenteerd dat dit reeds op basis van de huidige wettelijke regeling mogelijk is. In de wetsgeschiedenis worden als voorbeelden van activiteiten genoemd die de economische ontwikkeling van de BI-zone bevorderen:

“Bij economische ontwikkeling gaat het om het versterken van de economische kracht van een gebied, door het versterken van het ondernemerschap in de zone. Dit kan bijvoorbeeld door het versterken van het

---

²⁰ <https://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/initiatieven/oscar-circulair-vermindert-bedrijfsafval-rondom-olympisch-stadion>.

Beargumenteerd zou kunnen worden dat een financiële vergoeding voor het BIZ-bestuur bijdraagt aan het versterken van het zelforganiserend vermogen, maar ook dat dit vergelijkbaar is met uitgaven voor de inzet van een park- of winkelstraatmanager zeker wanneer een BIZ-organisatie dezelfde werkzaamheden uitvoert als een park- of winkelstraatmanager. Explicitering in de wettelijke regeling zelf zou wellicht in de praktijk levende onzekerheid op dit punt kunnen wegnemen.

Een vergoeding voor BIZ-bestuursleden zou in de visie van het ESBL kunnen bijdragen aan de continuïteit van een BIZ en de professionalisering van het BIZ-bestuur ten goede kunnen komen. Wel moet voorkomen worden dat een financiële vergoeding het belangrijkste motief wordt om een bestuursfunctie op zich te nemen. Aansluiting bij de door de belastingdienst vastgestelde maximale vrijwilligersvergoeding zou in dat verband wellicht aan te bevelen zijn.²² Bovendien geldt dat dergelijke uitgaven onder bijdrageplichtigen op weerstand kan stuiten wat wellicht ten koste kan gaan van het draagvlak voor instelling of voortzetting van de BI-zone. Dit geldt vermoedelijk vooral voor kleinere BI-zones of BI-zones met relatief lage vaste tarieven.

Het ESBL wijst er in dit verband op dat er ook alternatieve manieren zijn om BIZ-besturen te ondersteunen, zonder over te gaan tot financiële vergoeding van bestuursleden. Zo kan bijvoorbeeld een derde partij worden ingeschakeld om de besturen administratief te ondersteunen. Eventueel kan een gemeente kleinere BI-zones hiervoor vergoeden door de uit te keren BIZ-subsidie met een bepaald bedrag te verhogen. Ook andere vormen van aanvullende ondersteuning zijn echter mogelijk. Daarbij kan gedacht worden aan BIZ-cursussen en de organisatie van sessies waarin ervaren BIZ-besturen kennis en ervaring overdragen aan nieuw startende BI-zones.

- Zie over de met de BIZ-bijdrage te bekostigen activiteiten ook hierna onderdeel 4.2.

3.5 De draagvlakeisen

Het draagvlak voor instelling van een BI-zone staat centraal in de BIZ-regeling. De draagvlakeisen zijn relatief hoog. Toch ervaart bijna 60% van de respondenten van de enquête de draagvlakeisen als ‘precies goed’. Bijna 40% ervaart de eisen als ‘te streng’.

- Zie over mogelijke aanpassingen van de draagvlakeisen ook hierna onderdeel 4.3.

---

²¹ MvT, *Kamerstukken II 2013/2014*, 33 917, nr. 3, p. 5.

²² In 2023 is deze vergoeding maximaal € 5,- per uur, tot een maximum van € 190 per maand en tot een maximum van € 1.900 per jaar voor personen van 21 jaar of ouder. Ook kan zonder uurtarief de maximale maand en jaarvergoedingen worden afgesproken voor de inzet van de bestuursleden.

3.6 De mogelijkheid van de tussentijdse draagvlakmeting

Bijna 70% (68%) van de respondenten van de enquête wil de mogelijkheid van het tussentijds aanvragen van een draagvlakmeting tot intrekking van de BIZ-verordening behouden. Het geeft bijdrageplichtigen een instrument in handen om bij ontevredenheid gedurende de BIZ-periode de BIZ-verordening te laten intrekken. Zoals hiervoor beschreven in onderdeel 3.4 vormt deze wettelijke mogelijkheid in de visie van het ESBL wel een beperking ten aanzien van het sparen voor uitgaven aan het einde van de BIZ-periode en daarmee voor uitgaven aan activiteiten van een zekere financiële omvang zoals fysieke voorzieningen in de BI-zone.

De gemeenten in de klankbordgroep bij dit onderzoek hebben aangegeven dat de mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting slechts enkele keren wordt ingeroepen. In Amsterdam (76 lopende BI-zones in 2022) is dat bijvoorbeeld de afgelopen jaren slechts 3 keer voorgekomen.

- Zie over mogelijke aanpassingen van deze artikel 6-procedure (tussentijdse draagvlakmeting) ook hierna onderdeel 4.4.

3.7 De maximale BIZ-periode

Een BI-zone heeft een maximale duur van 5 jaar. De beperking van de duur van een BI-zone geeft enerzijds rechtszekerheid aan bijdrageplichtigen. Anderzijds komt daarin tot uitdrukking de centrale rol die draagvlak voor activiteiten inneemt in de regeling van de BIZ. Na verloop van tijd kan het draagvlak zijn veranderd en de samenstelling van de bijdrageplichtigen.²³ In de praktijk wordt soms ook voor kortere perioden gekozen. Bij ontevredenheid van minimaal 20% van de bijdrageplichtigen kan zelfs gedurende de looptijd van een BI-zone een draagvlakmeting worden aangevraagd tot intrekking van de BIZ-verordening. Ook hieruit blijkt het belang van het draagvlak voor de BI-zone en de bijbehorende belastingheffing.

Uit de enquête blijkt dat iets meer dan de helft (53%) van de respondenten de maximale duur van de BI-zone van 5 jaar te kort vindt. Ruim 44% vindt de duur goed zoals die nu is.

Zoals in onderdeel 3.4 beschreven, heeft de maximale duur van een BI-zone ook gevolgen voor de mogelijk te bekostigen activiteiten. Contracten met bepaalde partijen kunnen nooit langer duren dan de BIZ-periode. Ook wordt het sparen voor bepaalde grotere uitgaven door de maximale tijdsduur van een BIZ bemoeilijkt.

- Zie over mogelijke aanpassingen van de maximale BIZ-periode verder onderdeel 4.5.

---

²³ Vgl. MvT, *Kamerstukken II 2007/08*, 31430, nr. 3, p. 21.

4. Naar een Wet BIZ 2.0? Opties voor verbetering van de BIZ-regeling

Inleiding

In onderdeel 3 zijn de resultaten van de enquête en het interview beschreven en is geanalyseerd of en in hoeverre de huidige wettelijke regeling aanpassing behoeft. In dit onderdeel 4 worden de resultaten van de enquête en het interview ten aanzien van een aantal verbetervoorstellen weergegeven en geanalyseerd. De verbetervoorstellen hebben vooral betrekking op BI-zones die reeds ervaring hebben opgedaan en een of meerdere keren een BIZ-periode succesvol hebben doorlopen. Deze worden hierna aangeduid met de term 'doorstartende BI-zones'.

Hierna wordt beschreven:

- Het onderscheid tussen nieuwe BI-zones en doorstartende BI-zones (onderdeel 4.1)
- De BIZ-activiteiten bij doorstartende BI-zones (onderdeel 4.2)
- De draagvlakmeting en draagvlakeisen bij doorstartende BI-zones (onderdeel 4.3)
- De tussentijdse draagvlakmeting bij doorstartende BI-zones (onderdeel 4.4)
- De maximale BIZ-periode bij doorstartende BI-zones (onderdeel 4.5)
- Een grafische samenvatting van de voorstellen (onderdeel 4.6)

4.1 Onderscheid tussen nieuwe BI-zones en doorstartende BI-zones

Inleiding

Voorgesteld wordt om in de Wet BIZ onderscheid te gaan maken tussen de oprichting van een nieuwe BI-zone enerzijds en de 'doorstart' van een reeds bestaande BI-zone anderzijds. Het oorspronkelijke uitgangspunt van de wetgever met de Wet BIZ was dat zowel initiatiefnemers als gemeente de instelling van een BI-zone ook echt moeten willen. Dat was ook de reden om de draagvlakeisen bewust hoog vast te stellen ten opzichte van buitenlandse voorbeelden. Om recht te doen aan dit uitgangspunt wordt voorgesteld de huidige wettelijke vereisten ongewijzigd te laten voor nieuw op te richten BI-zones.²⁴ Een verruiming van enkele regels wordt wel voorgesteld voor BI-zones met een minimaal aantal jaar ervaring. Dit onderscheid tussen nieuw op te richten BI-zones en BI-zones die zich al hebben bewezen, kan ook op steun rekenen van een meerderheid van de geënquêteerde BIZ-organisaties, zoals in de onderdelen hierna zal worden beschreven.

Definitie van een doorstartende BI-zone

Wanneer komt een BIZ in het voorstel van het ESBL in aanmerking voor verruimde wettelijke mogelijkheden? Het moet gaan om een BIZ-organisatie die heeft bewezen succesvol een BIZ te kunnen uitvoeren. In de visie van het ESBL zal ten minste een periode van 5 jaar ervaring moeten zijn opgedaan. Daarmee wordt ook aangesloten bij de huidige wettelijke maximale

---

²⁴ Wel worden in onderdeel 5 van dit rapport enkele technische verbeteringen van de Wet BIZ voorgesteld die ook voor nieuw op te richten BI-zones een verbetering zouden betekenen.

termijn van een BIZ. Een BIZ die heeft gekozen voor de maximale termijn van 5 jaar en deze succesvol tot een einde weet te brengen, kwalificeert derhalve voor de ruimere wettelijke mogelijkheden. Is gekozen voor een kortere periode voor de BIZ dan 5 jaar, dan staan de ruimere wettelijke mogelijkheden pas open na meerdere kortere BIZ-perioden die samen optellen tot minimaal 5 jaar.²⁵

Door het maken van dit onderscheid tussen nieuwe BI-zones en doorstartende BI-zones wordt enerzijds recht gedaan aan de keuzes en waarborgen die de wetgever heeft vastgelegd in de huidige Wet BIZ en anderzijds tegemoet gekomen aan de wens van die BIZ-organisaties waarvan het ambitieniveau in de loop van de tijd is gegroeid. Er kan zo ook tegemoet worden gekomen aan een aantal van de in de enquête geconstateerde kwetsbaarheden en beperkingen van de huidige BIZ-regeling. De aantrekkelijkheid van het instrument kan daarmee worden vergroot.

Verruimde wettelijke mogelijkheden pas mogelijk na draagvlakmeting

Hierna in onderdelen 4.2 tot en met 4.5 worden diverse varianten uitgewerkt van verruimde wettelijke mogelijkheden in de Wet BIZ. Het initiatief om bij een 'doorstart' van een BI-zone van ruimere wettelijke mogelijkheden gebruik te maken, ligt wat het ESBL betreft in eerste instantie ter keuze aan het BIZ-bestuur. Gelet op de wijziging die dit ten opzichte van de eerdere BIZ-periode betekent, is in beginsel dan ook altijd een draagvlakmeting vereist.

In de visie van het ESBL zou het slechts in één situatie denkbaar zijn dat wordt afgeweken van de wettelijke draagvlakmeting. Dat is het geval waarin sprake is van een doorstartende BIZ en waarbij men de bestaande BI-zone ongewijzigd wil voortzetten. Zie ook hierna onderdeel 4.3.

Ook gemeente moet instemmen bij aanvraag om gebruik te maken van verruimde wettelijke mogelijkheden bij doorstartende BIZ

Het ESBL doet in de onderdelen hierna enkele voorstellen tot verruiming van een aantal wettelijke voorwaarden in de Wet BIZ en werken daarbij verschillende opties uit. Stel dat in de Wet BIZ in de toekomst inderdaad op een aantal punten ruimere wettelijke mogelijkheden worden geboden, dan betekent dit niet dat doorstartende BI-zones in alle gevallen van deze verruimde wettelijke mogelijkheden gebruik zullen willen maken. Wil een BIZ-bestuur wel gebruik maken van die mogelijkheden, dan zal dit ook tot wijziging of opnieuw vaststellen van een BIZ-verordening leiden. De gemeenteraad is het bevoegde orgaan dat hierover beslist.²⁶ Op deze wijze heeft ook de gemeente de keuze om al dan niet het verzoek om verruimde wettelijke mogelijkheden in te willigen. Dit is in lijn met het hiervoor in onderdeel 3.4 beschreven uitgangspunt van de wetgever die het primaat om te beslissen over de vraag of bepaalde activiteiten passen binnen de wettelijke definitie eveneens bij de gemeenteraad heeft gelegd. Ook in de situatie dat de gemeente wil meewerken, is en blijft de inwerkingtreding van de

---

²⁵ Niet elke BI-zone kiest voor de volledige maximale periode van 5 jaar. In dit voorstel zou een BI-zone die een kortere periode dan 5 jaar actief is geweest, gedurende de tweede BIZ-termijn in aanmerking komen voor de ruimere mogelijkheden van de Wet BIZ. Er zal dan echter wel opnieuw een draagvlakmeting nodig zijn om daarvan gebruik te kunnen maken.

²⁶ Art. 216 Gemeentewet.

verordening uiteraard afhankelijk van voldoende steun zoals blijkt uit een uitgevoerde draagvlakmeting.²⁷

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op wijzigingsvoorstellen ten aanzien van:

- De BIZ-activiteiten (onderdeel 4.2);
- De draagvlakmeting en draagvlakkeisen (onderdeel 4.3);
- De mogelijkheid van de tussentijdse draagvlakmeting (onderdeel 4.4);
- De maximale BIZ-periode (onderdeel 4.5).

4.2 De BIZ-activiteiten bij doorstartende BI-zones

Zie ook onderdelen

3.4, 4.4, 4.5

In onderdeel 3.4 werd geconcludeerd dat de wettelijke omschrijving van de met de BIZ-bijdrage te bekostigen activiteiten op zichzelf voldoet en dat ook een meerderheid van de BIZ-organisaties daar tevreden over is. Deze tevredenheid kan verder toenemen als de BIZ-organisaties beter geïnformeerd zijn over de mogelijkheden die de huidige Wet BIZ biedt. De begrippen “het bevorderen van de leefbaarheid (...) of de ruimtelijke kwaliteit van de BI-zone” bieden wat het ESBL betreft voldoende ruimte om diverse activiteiten gericht op verduurzaming van een BI-zone mee te kunnen bekostigen. Zoals in onderdeel 3.4 eveneens reeds is geconstateerd, worden op verschillende werklocaties waar een BI-zone actief is ook andere entiteiten opgericht ten behoeve van de gewenste verduurzamingsmaatregelen. Zo is vanuit de BIZ Schiebroek succesvol een energiecoöperatie opgezet voor aanleg en beheer van een zonnepark. Dit zonnepark moet een opbrengst van € 25.000,- per jaar opleveren dat voor verdere verbetering van het bedrijventerrein kan worden ingezet.²⁸ Ook kunnen de inkomsten uit de energiecoöperatie op termijn tot daling van de BIZ-tarieven leiden. Op deze wijze kan een werklocatie worden verduurzaamd met behoud van de bestaande wettelijke definitie van met de BIZ te bekostigen activiteiten.

Ook de in de enquête genoemde gewenste financiële vergoeding van het BIZ-bestuur kan, gelet op de in de wetsgeschiedenis genoemde voorbeelden van uitgaven aan een winkelstraat- of parkmanager, worden gerechtvaardigd en hoeft in de visie van het ESBL niet tot aanpassing van de wet te leiden. Ook bij een doorstart van de BIZ is aanpassing van de wettelijke omschrijving van BIZ-activiteiten niet noodzakelijk. Zoals in onderdeel 3.4 beschreven, werken in de visie van het ESBL vooral andere wettelijke vereisten beperkend ten aanzien van de mogelijk te bekostigen activiteiten. Dit betreft met name de mogelijkheid van het aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting en de maximale BIZ-periode. Ten aanzien van deze vereisten stelt het ESBL wel wijzigingen voor. Zie daarvoor hierna onderdelen 4.4 en 4.5.

---

²⁷ Behoudens de enige uitzonderingssituatie waarbij een draagvlakmeting in de visie van het ESBL achterwege kan blijven, namelijk in de situatie dat een BI-zone ongewijzigd wordt voortgezet zoals hiervoor in 4.1.2 beschreven.

²⁸ Zie: <https://duurzaam010.nl/verhalen/een-bedrijventerrein-als-energieopwekker/>.

4.3 De draagvlakmeting en draagvlakeisen bij doorstartende BI-zones

Zie ook de onderdelen

3.2, 3.3, 3.5, 4.1, 4.6

Verlaging draagvlakeisen?

Zoals eerder aangegeven, staat het draagvlak voor activiteiten in de systematiek van de Wet BIZ centraal. De draagvlakeisen in de Wet BIZ zijn door de wetgever bewust hoog vastgesteld, vergeleken met buitenlandse voorbeelden.²⁹ Daarbij speelde ook mee dat uit buitenlandse voorbeelden zou blijken dat het draagvlak in de loop van de tijd toeneemt.³⁰ Dat is niet altijd de praktijkervaring in Nederland. Ondanks het succesvol afronden van een BIZ-periode, worden de draagvlakeisen als even hoog ervaren als wanneer geprobeerd wordt voor het eerst een BI-zone tot stand te brengen. Zoals in onderdeel 3.5 beschreven, is een meerderheid van de respondenten van de enquête (bijna 60%) tevreden over de huidige draagvlakeisen. Echter, **bijna 85% van de BIZ-organisaties is van mening dat bij een doorstart van een bestaande BI-zone, de wettelijke draagvlakeisen lager zouden mogen zijn dan voor het eerst instellen van een BI-zone.** Het is aan de wetgever om de draagvlakeisen desgewenst te verlagen bij doorstartende BI-zones. Het ESBL is daar enkel voorstander van in het geval geen andere (hierna in onderdelen 4.4 en 4.5 uitgewerkte) verruimingen worden doorgevoerd. Echter, wanneer doorstartende BI-zones wordt toegestaan om bijvoorbeeld te kiezen voor een langere maximale duur dan 5 jaar, is voldoende steun in de visie van het ESBL noodzakelijk. Verlaging van de huidige draagvlakeisen is in dat geval niet aan de orde wat het ESBL betreft.

BIZ 2.0

Bij ongewijzigde voortzetting na afloop BIZ kan worden afgezien van een draagvlakmeting

Hiervoor in onderdeel 4.1 is reeds aan de orde gekomen dat het ESBL het verdedigbaar vindt dat een draagvlakmeting in zijn geheel achterwege kan worden gelaten enkel in de situatie dat een BI-zone haar activiteiten ongewijzigd wil voortzetten. Niet alleen de tarieven moeten dan ongewijzigd blijven³¹, maar ook de categorie belastingplichtigen (eigenaren en/of gebruikers van onroerende niet-woningen) het activiteitenplan en de afbakening van de BI-zone. Deze mogelijkheid zou tegemoet komen aan de weerstand die uit de enquête blijkt tegen de totstandkomingsprocedure. Zoals beschreven in onderdeel 3.2 ervaart ongeveer 70% van de respondenten de tijdsinvestering die nodig is om een BIZ tot stand te brengen als onevenredig. Ruim 75% van de respondenten is het zelfs eens met de stelling: **“Bij een doorstart van een BI-zone is geen draagvlakmeting nodig. Wanneer de BIZ niet functioneert, kan altijd een tussentijdse draagvlakmeting worden aangevraagd”.** Zoals gezegd, verbindt het ESBL hier wel de aanvullende voorwaarde aan dat de BIZ ongewijzigd wordt voortgezet.

Het BIZ-bestuur zal het voornemen om een BI-zone aan het einde van de looptijd zonder draagvlakprocedure ongewijzigd voort te zetten kenbaar moeten maken bij de gemeente. Het ESBL acht het voorstelbaar dat een gemeente aan dat verzoek bepaalde eisen stelt

²⁹ Vgl. NaV, *Kamerstukken II 2013/14*, 33 917, 6, p. 8-9.

³⁰ *Kamerstukken II 2007/08*, 31 430, 16. Dit zou blijken uit: Menger Advies en STOGO onderzoek, 2005, Business Improvement District – Ondernemersinitiatief beloond.

³¹ Het is voorstelbaar dat hier wel enige correctie voor opgetreden prijsstijgingen en inflatie wordt toegestaan.

(bijvoorbeeld een stemmingsuitslag van een algemene ledenvergadering wanneer sprake is van een BIZ-vereniging). Stemt de gemeente in met het verzoek, dan zal de verordening moeten worden gewijzigd op het punt van de duur van de BI-zone en partijen zullen ook subsidie-overeenkomst moeten aanpassen.

Mocht het zonder draagvlakmeting verlengen van een BI-zone op weerstand stuiten bij meer dan 20% van de bijdrageplichtigen, dan kunnen zij altijd gebruik maken van de in de huidige Wet BIZ gegeven mogelijkheid om een tussentijdse draagvlakmeting (artikel 6-procedure) aan te vragen tot intrekking van de verordening (zie onderdeel 3.6 en hierna 4.4).³²

Gelet op het belang dat de wetgever bij introductie van de Wet BIZ hechtte aan het draagvlak voor een BI-zone, zal de wetgever vermoedelijk een maximum willen stellen aan het aantal jaar dat een BI-zone zonder draagvlakmeting kan worden verlengd. Hoeveel jaar dit zal zijn, is uiteraard aan de wetgever. Zie over de (verlenging van de) wettelijke maximale BIZ-periode ook onderdeel 4.5.

Gebruik maken van verruimde wettelijke mogelijkheden: dan altijd draagvlakmeting

Zoals in onderdeel 4.1 reeds door beargumenteerd, is het ESBL van mening dat wanneer een doorstartende BIZ gebruik wil maken van verruimde wettelijke mogelijkheden (zoals hierna in onderdelen 4.4 en 4.5 beschreven), dan in ieder geval een draagvlakprocedure moet worden gevolgd. Draagvlak voor introductie van een BI-zone of voor verlenging ervan, is en blijft wat het ESBL betreft de hoofdregel. Omdat het ESBL er vanuit gaat dat de wens om van verruimde mogelijkheden gebruik te maken, voortkomt uit een gewijzigd ambitieniveau wat betreft te bekostigen activiteiten, is een nieuwe draagvlakmeting in die gevallen in de visie van het ESBL altijd een vereiste voor de doorstart van een BI-zone.

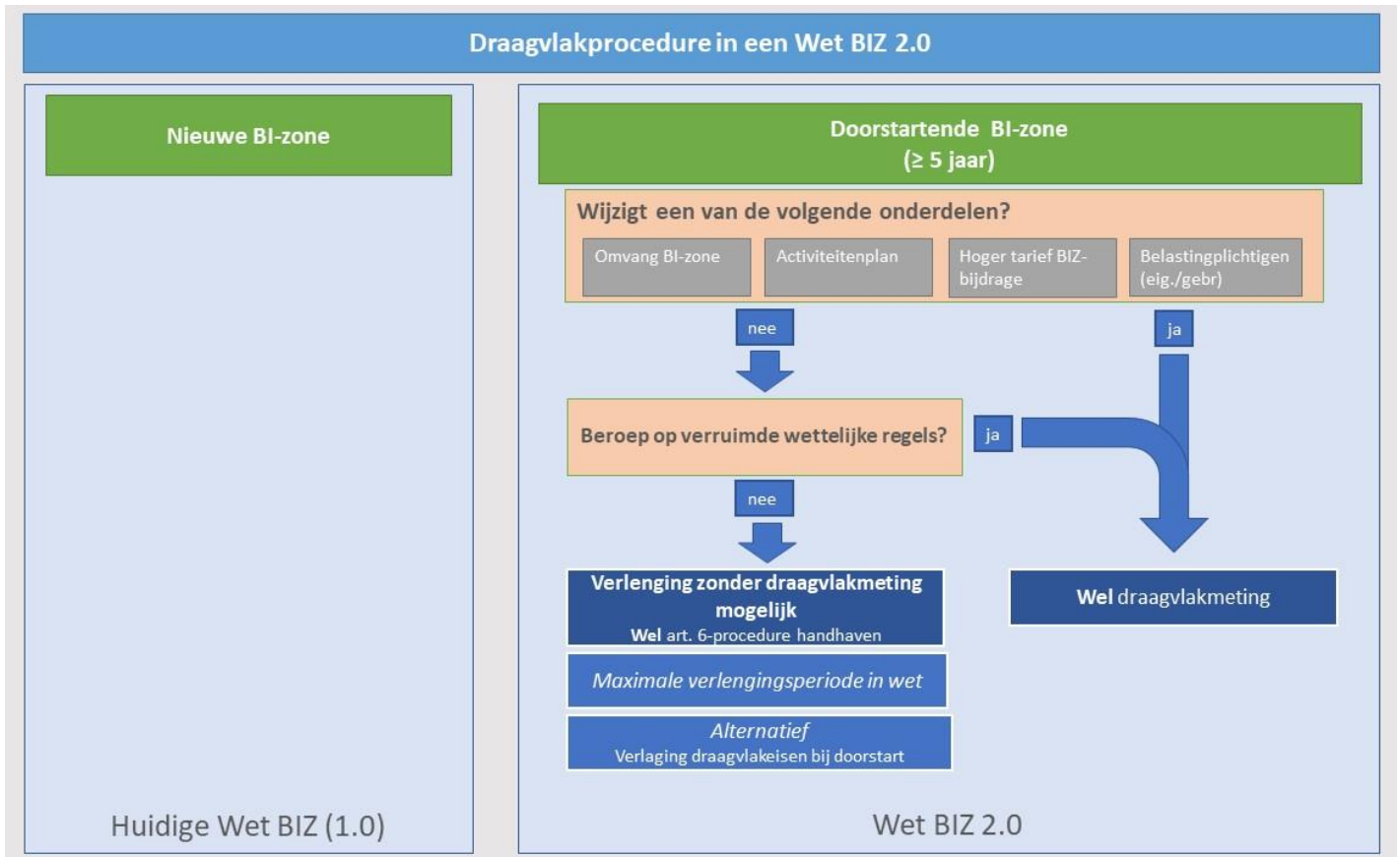
---

³² Zie art. 6 Wet BIZ.

BIZ 2.0 en draagvlakmeting: grafische samenvatting

De voorstellen aangaande de draagvlakprocedure bij een wijziging van de Wet BIZ (Wet BIZ 2.0) ten aanzien van doorstartende BI-zones zijn hieronder in Figuur 1 grafisch samengevat.

Figuur 1. Voorgestelde draagvlakprocedure bij doorstartende BI-zones

4.4 De tussentijdse draagvlakmeting bij doorstartende BI-zones

Zie ook onderdelen

3.4, 3.6, 4.2, 4.3, 4.6

BIZ-enquête over tussentijdse draagvlakmeting

Zoals hiervoor bij onderdeel 3.6 beschreven, wil bijna 70% (68%) van de respondenten van de enquête de mogelijkheid van het tussentijds aanvragen van een draagvlakmeting tot intrekking van de BIZ-verordening behouden. Degenen die van de tussentijdse draagvlakmeting af willen, gaven aan dat deze optie de continuïteit aantast en dat een draagvlakmeting enkel aan het einde van de termijn zou moeten worden gehouden (19 respondenten). Ook gaven sommigen aan dat een alternatief gevolg van het halen van voldoende draagvlak in deze situatie zou kunnen zijn dat het BIZ-bestuur moet worden vervangen in plaats van dat de BIZ-verordening moet worden ingetrokken. Het ESBL is geen voorstander van deze suggestie. Uit de toelichtingen bij deze vragen van de enquête blijkt namelijk dat de wens om tussentijds te stoppen met een BIZ niet in alle gevallen te maken heeft met het disfunctioneren van een BIZ-organisatie. Corona heeft geleerd dat ook economische veranderingen aanleiding kunnen vormen voor het stoppen of aanpassen van een BIZ.

Overigens wordt door sommige respondenten aangegeven dat de meeste bijdrageplichtigen zich vermoedelijk niet bewust zijn van de mogelijkheid tot het aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting. Ook op dit punt is verbetering in de voorlichting mogelijk. Deze informatie kan mogelijk ook de uitslag van de draagvlakmeting positief beïnvloeden.

Ook geven sommigen aan dat wanneer van de draagvlakmeting bij doorstart kan worden afgezien, deze optie van een tussentijdse wegstemmogelijkheid dan wel moet blijven. Zoals hiervoor in onderdeel 4.1 en 4.3 aangegeven, is dit ook het uitgangspunt van het ESBL bij de voorgestelde wijzigingen.

BIZ 2.0

Bij doorstart kan worden afgezien van tussentijdse draagvlakmeting

Van degenen die in de enquête hebben geantwoord dat het aanvragen van een tussentijdse meting moet blijven, is ruim een derde van mening dat deze wél zou kunnen worden afgeschaft in de situatie dat een BIZ zich al een of meer BIZ-perioden heeft bewezen. Wanneer een BIZ-organisatie na afloop van een BIZ-periode het ambitieniveau omhoog wil brengen van de met de BIZ-bijdrage te bekostigen activiteiten, kan de wettelijke mogelijkheid om op aanvraag van 20% van de bijdrageplichtigen een draagvlakmeting tot opheffing te houden, een belemmering vormen voor grotere investeringen. In onderdeel 3.4 is reeds beschreven dat de artikel 6-procedure het tot stand brengen van fysieke voorzieningen in de BI-zone belemmert. Daarvoor zal immers vaak een vorm van sparen nodig zijn gedurende de BIZ-periode. De mogelijkheid van het aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting tot intrekking van de verordening vormt in die situatie een risico dat deze investeringen uiteindelijk niet tot stand komen, wanneer een tussentijdse draagvlakmeting tot opheffing voldoende draagvlak haalt. De aantrekkelijkheid van het BIZ-instrument kan daarom worden vergroot wanneer kan worden afgezien van de mogelijkheid om een tussentijdse draagvlakmeting aan te vragen. Het voorstel van het ESBL tot wijziging van de Wet BIZ op dit punt komt erop neer dat de art. 6-procedure verplicht is voor nieuwe BI-zones en dat deze optioneel is bij een doorstartende BI-

zone. Uiteraard zal het afzien van de tussentijdse wegstemmogelijkheid wel onderdeel moeten zijn van de draagvlakmeting.

Overigens, in een situatie waarin een brede ontevredenheid is onder bijdrageplichtigen over het BIZ-bestuur en de uitvoering van het activiteitenplan, kan ook de gemeente een verordening intrekken en de aanvraag tot uitkering van de subsidie weigeren. In die zin zal ook bij het afzien van de tussentijdse wegstemmogelijkheid een BI-zone ook nog tussentijds kunnen worden beëindigd bij disfunctioneren.

Alternatief: verhogen drempel tussentijdse draagvlakmeting bij doorstart

Als alternatief van het volledig afzien van de mogelijkheid om een artikel 6-procedure te starten bij doorstart van een BIZ, kan worden gedacht aan het verhogen van de drempel die nodig is voor het kunnen aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting. Op dit moment moet de aanvraag worden gedaan door slechts 20% van de bijdrageplichtigen. Hoeveel hoger de drempel zou moeten zijn, is aan de wetgever. Wellicht dat deze op hetzelfde niveau moet worden gesteld als nodig is om een BI-zone in te stellen: een derde van de bijdrageplichtigen.³³ In het wetsvoorstel voor de permanente BIZ-wet werd voorgesteld om het percentage te verhogen van 20 naar 30%. Het percentage is echter bij amendement weer verlaagd naar 20% (gelijk aan het percentage in de Experimentenwet). De indiener vond het van belang dat bijdrageplichtigen de mogelijkheid hebben om een slecht functionerende bedrijveninvesteringzone voortijdig te kunnen beëindigen.³⁴

Het verhogen van de drempel om tussentijds een draagvlakmeting tot afschaffing aan te vragen is wat betreft het ESBL *second best*. Omdat de wegstemmogelijkheid een belemmering vormt voor sparen voor uitgaven over meerdere jaren, zouden wij liever zien dat een BIZ ervoor kan kiezen helemaal af te zien van deze mogelijkheid. Mocht een BIZ-organisatie in de loop van de tijd alsnog slecht gaan functioneren, dan is er altijd nog de mogelijkheid dat de gemeente eenzijdig de subsidie en verordening intrekt en daarmee *de facto* de BIZ beëindigt.

Doorstart ongewijzigde BIZ: behoud tussentijdse draagvlakmeting

Hiervoor in onderdeel 4.3 is reeds beschreven dat in de situatie waarin een BIZ bij doorstart ongewijzigd wordt voortgezet, het in de visie van het ESBL denkbaar is dat een draagvlakmeting achterwege blijft. Op die plaats is ook aangegeven dat in dat geval wat het ESBL betreft de mogelijkheid van het aanvragen van een tussentijdse draagvlakmeting tot intrekking van de BIZ-verordening (artikel 6-procedure) gehandhaafd blijft.

---

³³ Zie art. 5 lid 1 onder a en b: ten minste de helft van de bijdrageplichtigen moet zich hebben uitgesproken en daarvan moet ten minste tweederde deel zich vóór inwerkingtreding hebben uitgesproken.

³⁴ *Kamerstukken II*, 2013-2014, 33 917, nr. 7.

4.5 De maximale BIZ-periode bij doorstartende BI-zones

Zie ook onderdelen

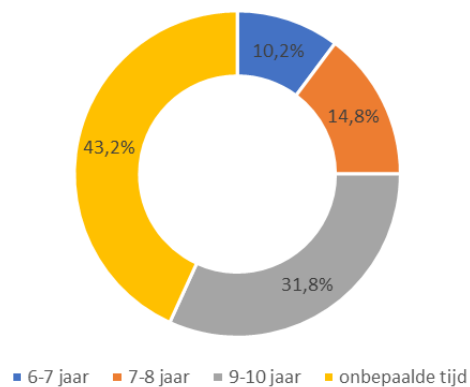
3.4, 3.7, 4.2, 4.3, 4.6

BIZ-enquête over maximale duur BI-zone

Zoals in onderdeel 3.7 beschreven, blijkt uit de enquête dat iets meer dan de helft (53%) van de respondenten de maximale duur van de BI-zone van 5 jaar te kort vindt. De vraag of de maximale duur van 5 jaar zou moeten worden verlengd in geval van een doorstart van een bestaande BIZ wordt door ruim 75% positief beantwoord en door een kleine 25% negatief. Van degenen die voorstander zijn van een verlengde maximale duur van een BIZ vindt ruim 43% van de respondenten dat de duur bij doorstart van een BI-zone voor onbepaalde tijd zou moeten zijn. Ruim 32% spreekt een voorkeur uit voor een maximale duur van 9-10 jaar. Een kleine 15% is voorstander van een maximale duur bij doorstart van 7-8 jaar en ruim 10% wil een verruiming van de maximale duur naar 6-7 jaar.

Onderstaande grafiek vat de voorkeuren samen.

Gewenste maximale duur bij doorstart BIZ

De respondenten is ook gevraagd om een toelichting bij hun keuze. Degenen die een toelichting hebben gegeven en verlenging van de maximale duur van de BI-zone wensen, noemen onder meer als redenen:

- de totstandkomingsprocedure is te omslachtig om maar voor 5 jaar te gelden (5 respondenten);
- onder meer uitdagingen van energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en mobiliteit die vragen om een lange termijn aanpak en sparen voor activiteiten (5 respondenten);
- de behoefte om voor langere termijn contracten af te sluiten en investeringen te doen met een langere scope dan 5 jaar (4 respondenten).

Een opvallend aantal respondenten is voorstander van een variant waarbij men in principe met een BIZ doorgaat, tenzij er een bepaald aantal ondernemers ontevreden is. Deze respondenten lijkt dus voorstander te zijn van stilzwijgend doorgaan na 5 jaar, zij het onder handhaving van de mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting en (13 respondenten).

BIZ 2.0

Bij doorstart kan worden gekozen voor langere BIZ-periode dan 5 jaar

Zoals hiervoor in onderdeel 4.1 is betoogd, kan de aantrekkelijkheid van het BIZ-instrument worden vergroot door de mogelijkheid van sparen voor grotere investeringen beter te faciliteren. Dat is niet onbelangrijk gelet op de uitdagingen van de komende decennia op het gebied van klimaat, milieu en circulariteit. Op deze wijze kan ook ruimte worden gegeven aan een ruimere ambitie die kan zijn ontstaan na een of meer BIZ-perioden. Naast het afzien van de mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting (zoals hiervoor beschreven in onderdeel 4.4) kan ook een verruiming van de maximale BIZ-duur daar aan bijdragen. Op deze wijze kan een grotere bijdrage worden bijeengebracht om te investeren gedurende een BIZ-periode. Ook wordt dan het afsluiten van contracten voor de langere termijn mogelijk.

Zoals meermaals beschreven, gelden wat het ESBL betreft een tweetal voorwaarden om te kunnen kiezen voor een langere maximale BIZ-periode dan de huidige 5 jaar:

1. Er is sprake van een doorstartende BI-zone die een volledige maximale BIZ-periode van 5 jaar heeft doorlopen (of wanneer is gekozen voor een kortere BIZ-periode tenminste 5 jaar ervaring heeft).
2. Er is voldoende steun voor deze langere duur zoals blijkt uit een gehouden draagvlakmeting volgens de regels van de Wet BIZ.

Het verhogen van het ambitieniveau van de ene op de andere BIZ-periode zal vaak ook gepaard gaan met verhoging van de verschuldigde BIZ-bijdrage. Dat betekent dat het behalen van de draagvlakmeting, ook bij een reeds succesvolle afronding van een eerdere BIZ-periode, geen vanzelfsprekendheid is. De mogelijkheid om de BIZ-periode reeds bij aanvang te verlengen, maakt het mogelijk om de kosten van bepaalde investeringen langer over de tijd te spreiden. Hierdoor kan de tariefverhoging worden gedempt. Ook dit is een argument om een langere maximale duur dan 5 jaar toe te staan voor doorstartende BI-zones.

Voorkeur voor langere maximale duur BIZ-periode maar niet voor verlenging voor onbepaalde tijd

Gelet op de centrale rol die de draagvlakmeting speelt in de huidige wettelijke regeling, ligt het in de lijn der verwachting dat de wetgever niet open zal staan voor een verlenging van een BIZ voor onbepaalde tijd maar opnieuw een maximum zal willen stellen aan de maximale duur van een BIZ. De behoefte aan deze vorm van belastingheffing op verzoek die de BIZ-bijdrage is, zal in de visie van het ESBL periodiek opnieuw moeten worden gemeten. Zelfs wanneer een BI-zone voor onbepaalde tijd zou worden ingesteld, zou er in ieder geval een procedure moeten worden geïntroduceerd (of gehandhaafd) waarbij een bepaald gedeelte van bijdrageplichtigen een verzoek kan doen om de BI-zone beëindigen. Dat betekent in de visie van het ESBL dat bij een verlenging van een BI-zone voor onbepaalde tijd er ook altijd een vorm van een art. 6-procedure zal moeten zijn (tussentijdse draagvlakmeting) om bijdrageplichtigen de mogelijkheid te bieden om bij verminderd draagvlak of ontevredenheid over de uitvoering van de BIZ er vanaf te kunnen. De noodzakelijkheid van een tussentijdse wegstemmogelijkheid in geval van een verlenging voor onbepaalde duur leidt ertoe dat het ESBL wel voor een verruiming van de maximale duur van een BI-zone is, maar niet voor een mogelijkheid van

verlenging voor onbepaalde duur. Juist de combinatie van het afzien van de mogelijkheid om tussentijds weg te stemmen in combinatie met een verlengde maximale duur geeft mogelijkheden voor grotere investeringen. Hoe lang de maximale duur van een doorstartende BI-zone zou moeten zijn, is aan de wetgever. Zoals hiervoor beschreven, blijkt uit de enquête dat bijna 32% van de voorstanders van verlenging van de maximale BIZ-periode een voorkeur heeft voor een maximale duur van 9-10 jaar. Onderzoek naar gewenste investeringen door BIZ-organisaties voor bijvoorbeeld verduurzaming van de bedrijfslocaties de komende jaren zou wellicht richting kunnen geven aan de gewenste maximale duur van een BI-zone.

Verlenging van ongewijzigde BIZ zonder draagvlakmeting

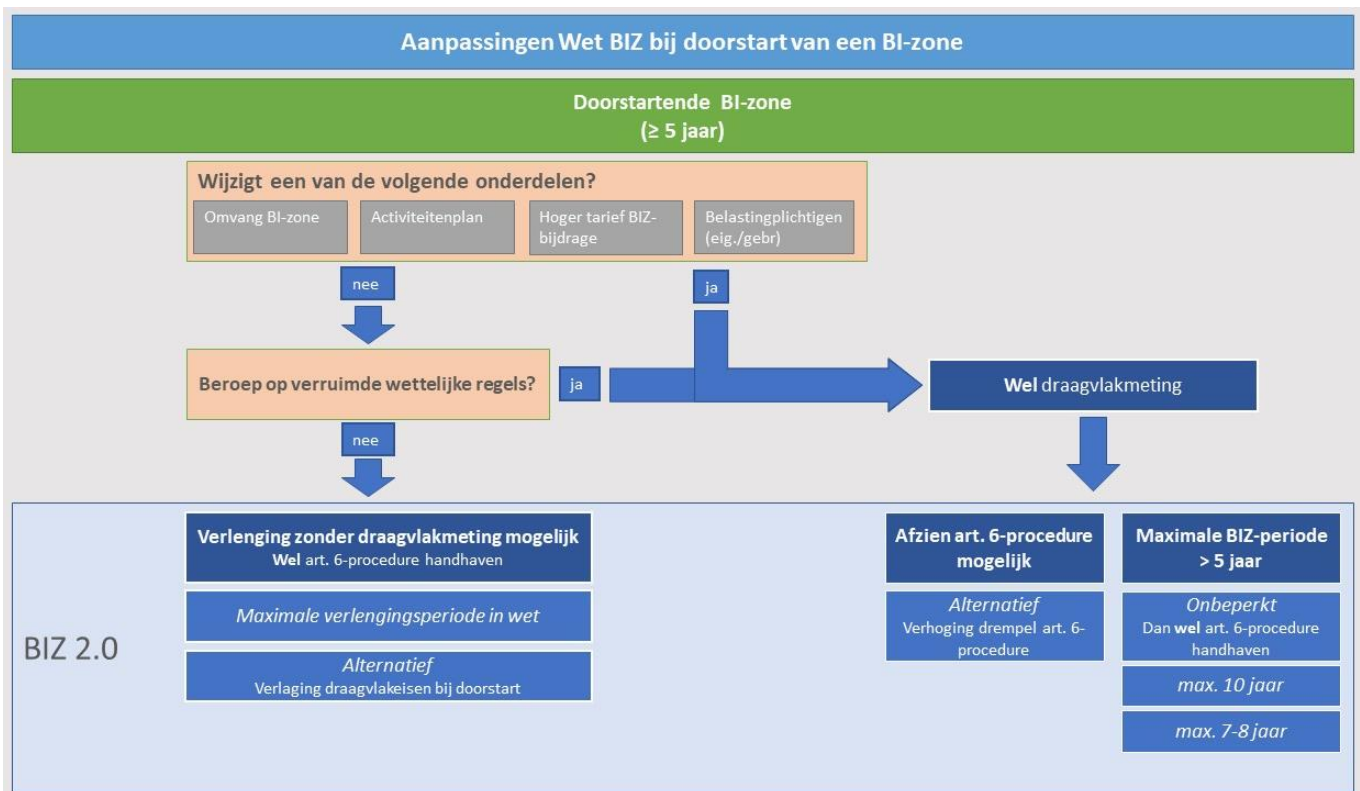
Zoals in onderdelen 4.1 en 4.3 uitgewerkt, stelt het ESBL voor dat doorstartende BI-zones die geen wijzigingen wensen ervoor kunnen kiezen af te zien van een draagvlakmeting. Ook dan wordt feitelijk de huidige maximale BIZ-periode van 5 jaar verlengd. Zoals beschreven, is in de visie van het ESBL afzien van een draagvlakmeting in die situatie gerechtvaardigd onder de voorwaarde dat bijdrageplichtigen de mogelijkheid behouden een tussentijdse draagvlakmeting (artikel 6-procedure) aan te vragen tot intrekking van de verordening. Ook werd beschreven dat naast deze wettelijke mogelijkheid het ESBL het voorstelbaar vindt dat de wetgever een maximum wil stellen aan het aantal jaar dat een doorstartende BI-zone zonder draagvlakmeting kan worden verlengd.

Mocht een doorstartende BI-zone kiezen (na draagvlakmeting) voor een langere maximale BIZ-termijn kiezen om bijvoorbeeld te kunnen sparen voor bepaalde gewenste investeringen, dan zou in de visie van het ESBL zo'n BIZ aan het einde van die periode niet alsnog gebruik moeten kunnen maken van het voortzetten ervan zonder draagvlakmeting (zoals in onderdelen 4.1 en 4.3 uitgewerkt). Er zal, gelet op de centrale plaats die draagvlak binnen de BIZ-wet inneemt, periodiek een draagvlakmeting moeten plaatsvinden, ook onder eventueel in de toekomst verruimde wettelijke mogelijkheden. Hoe lang de maximale termijn zou kunnen zijn zonder draagvlakmeting, zal de wetgever moeten bepalen.

4.6 Grafische samenvatting van de voorstellen in een Wet BIZ 2.0

Onderstaande figuur vormt een grafische samenvatting van de voorstellen tot wijziging van de Wet BIZ ten aanzien van doorstartende BI-zones. Het betreft een aangevulde figuur ten opzichte van Figuur 1 uit onderdeel 4.3.

Figuur 2. Grafische weergave voorgestelde wijzigingen Wet BIZ

5. Wenselijke technische (fiscaal-juridische) aanpassingen van de Wet BIZ

Inleiding

In dit onderdeel wordt een aantal technische wijzigingen van de Wet BIZ voorgesteld. In de praktijk van de uitvoering van BI-zones is gebleken dat de wettelijke regeling voor sommige situaties onvoldoende handvatten biedt. Dat leidt tot verschillen in uitvoering tussen gemeenten en in sommige gevallen ook tot vertraging van het proces van invoering. Het betreft de volgende verbeteringen die in het hierna volgende verder worden uitgewerkt:

- a. introductie van een regeling voor beëindiging van een BI-zone;
- b. introductie van de mogelijkheid van indexering van tarieven gedurende de BIZ-periode;
- c. verduidelijking van de draagvlakeisen in de situatie van meerdere eigenaren van één onroerende zaak;
- d. het mogelijk maken van een digitale draagvlakprocedure;
- e. introductie van een wettelijke regeling voor levering van WOZ- en OZB-gegevens aan BIZ-voorbereiders en aan BIZ-organisatie gedurende de uitvoering van een BIZ.

Ad a) Introductie van een regeling voor beëindiging van een BI-zone

In de Wet BIZ is niet geregeld hoe de beëindiging van een BI-zone moet worden afgewikkeld. Een BI-zone kan worden beëindigd wanneer een tussentijdse draagvlakmeting tot opheffing wordt gehaald (art. 6 Wet BIZ) of na afloop van de in de verordening vastgelegde BIZ-periode die wettelijk is gemaximeerd op 5 jaar. In de praktijk komt het voor dat dan nog niet alle voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd of dat nog gelden in kas zijn die nog niet zijn uitgegeven aan activiteiten. De vraag is wat er in die situatie moet met de onbestede gelden. In de praktijk worden daar uiteenlopende afspraken over gemaakt tussen BIZ-organisaties en gemeenten. Een regeling in de wet is wenselijk om een einde te maken aan discussies hierover in de praktijk. Dat zou ook de uniformiteit van uitvoering door gemeenten ten goede komen. Overigens, wanneer de wettelijke maximale duur van een BI-zone wordt verlengd, is er extra reden voor een wettelijke regeling voor de financiële afwikkeling van een beëindigde BI-zone. Wanneer meerjarig wordt gespaard voor uitgaven en een BI-zone tussentijds wordt opgeheven vanwege onvoldoende draagvlak, zal de hoogte van het bedrag van niet uitgegeven gelden immers kunnen toenemen ten opzichte van de huidige situatie.

Ad b) Introductie van mogelijkheid van indexering van tarieven

De afgelopen jaren is sprake van inflatie, mede als gevolg van de stijging van kosten van grondstoffen en energie. Dat betekent dat het voor kan komen dat een activiteitenplan niet volledig kan worden uitgevoerd omdat in de aanvankelijk ingeschatte kostenbegroting onvoldoende rekening is gehouden met kostenstijgingen. Een wettelijke bepaling die erin voorziet dat in de BIZ-verordening desgewenst kan worden geregeld dat de daarin opgenomen tarieven jaarlijks kunnen worden aangepast aan inflatie, zou dit kunnen voorkomen.³⁵ Er zou

---

³⁵ De bepaling kan op een vergelijkbare wijze luiden als art 7 lid 1 Wet BIZ. Inflatiecorrectie gedurende de BIZ-periode is dan mogelijk, mits dit ook in de BIZ-verordening is aangegeven.

kunnen worden verwezen naar de consumentenprijsindex (CPI). Door deze mogelijkheid ook in de BIZ-verordening bij aanvang op te nemen, maakt deze mogelijkheid ook onderdeel uit van de draagvlakmeting. Toekomstig bijdrageplichtigen weten dan waar ze aan toe zijn. Mocht het in de toekomst wettelijk mogelijk worden dat een BI-zone langer kan worden ingesteld dan voor de duur van 5 jaar, zal de behoefte aan een mogelijkheid van tussentijdse aanpassing van tarieven vanwege kostenstijgingen vermoedelijk toenemen.

Ad c) Verduidelijking draagvlakseisen bij meerdere eigenaren van één onroerende zaak

De Wet BIZ stelt dat het college van burgemeester en wethouders na vaststelling van de verordening een draagvlakmeting moet houden onder iedere bij de gemeente bekende bijdrageplichtige (art. 4 lid 2 Wet BIZ). In de praktijk is de vraag gerezen hoe om te gaan met de situatie dat sprake is van mede-eigendom of meerdere gebruikers. Is iedere mede-eigenaar of medegebruiker van een onroerende zaak stemgerechtigd en tellen de stemmen zoveel keer mee als dat er eigenaren of gebruikers zijn? In theorie kan het ook nog voor komen dat de ene eigenaar of gebruiker voor en de andere tegen inwerkingtreding van de BIZ-verordening is. Deze vraag is van belang voor de invulling van de draagvlakseisen van art. 5 Wet BIZ. Niet alleen voor de draagvlakseisen met betrekking tot het aantal bijdrageplichtigen dat heeft gestemd en heeft voor gestemd (art. 5 lid 1 onderdelen a en b Wet BIZ), maar ook om te bepalen of de voorstemmers meer WOZ-waarde vertegenwoordigen dan de tegenstemmers (art. 5 lid 1, onderdeel c Wet BIZ). Een aanvulling op art. 5 Wet BIZ zou aan deze onzekerheid een einde kunnen maken. In de visie van het ESBL zou per onroerende zaak slechts één geldige stem moeten kunnen worden uitgebracht. Uitgebrachte stemmen zouden niet mee mogen tellen in de situatie waarin die stemmen uiteenlopen tussen afzonderlijke eigenaren of gebruikers van één en dezelfde onroerende zaak.

Ad d) Het mogelijk maken van een digitale draagvlakprocedure

De Wet BIZ schrijft voor dat een draagvlakmeting schriftelijk moet plaatsvinden (art. 4 Wet BIZ). Een efficiënte uitvoering van de draagvlakmeting zou gediend zijn met een wettelijke mogelijkheid waarin de schriftelijke draagvlakmeting wordt aangevuld met een digitale mogelijkheid om te stemmen.³⁶ Dit zal niet alleen een efficiënte uitvoering betekenen, maar ook een uitkomst bieden voor BI-zones van eigenaren van onroerende zaken waarbij het regelmatig voor komt dat de eigenaren zich in het buitenland bevinden.

Ad e) Wettelijke regeling voor gegevenslevering aan BIZ-voorbereiders en aan BIZ-organisatie gedurende de uitvoering van een BIZ

In de praktijk is veel onzekerheid en vinden veel discussies plaats over gegevenslevering van de gemeente aan de initiatiefnemers bij het opzetten van een BI-zone en aan de BIZ-organisatie tijdens het uitvoeren van de BIZ. Het gaat dan vooral om data uit de belastingadministratie van de gemeente. Om een BIZ te kunnen voorbereiden zijn lijsten nodig van eigenaren en gebruikers van WOZ-objecten in de beoogde BI-zone. Wordt gekozen voor de WOZ-waarde

---

³⁶ Tijdens dit onderzoek is gebleken dat in de praktijk reeds gebruik wordt gemaakt van de digitale stemmogelijkheid, maar dan als aanvulling op de schriftelijke draagvlakmeting. Zie daarvoor het [Reglement Draagvlakmeting Bedrijveninvesteringszone Eigenaren Cronjé 2023-2027](#) (gemeente Haarlem).

als heffingsmaatstaf, dan is voor de tariefberekening nodig dat WOZ-waarden worden geleverd (desnoods geanonimiseerd). Maar ook wanneer een BIZ tot stand is gekomen zijn lijsten nodig van eigenaren en/of gebruikers van onroerende niet-woningen in het gebied om bijdrageplichtigen uit te nodigen om lid te worden van de BIZ-vereniging, of om uitvoering te kunnen geven aan de verplichtingen ten aanzien van het afleggen rekening en verantwoording als genoemd in art. 8 Wet BIZ.

De afdelingen belastingen binnen gemeenten zijn terughoudend in het verstrekken van genoemde gegevens en het verschilt momenteel per gemeente of gegevens worden gedeeld, welke gegevens worden gedeeld en op welke momenten. Ook verschillen de voorwaarden die worden gesteld bij de gegevenslevering.

De terughoudendheid van de afdeling belastingen van gemeenten en van belastinguitvoeringsorganisaties is begrijpelijk gelet op de fiscale geheimhoudingsplicht van art. 67 Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) en gelet op het gesloten systeem van gegevenslevering in de Wet WOZ. Daarom is het noodzakelijk dat de wetgever in de Wet BIZ regelt welke gegevens aan wie geleverd kunnen worden onder welke voorwaarden. Dat zou de snelheid van de totstandkoming van BI-zones ten goede komen en ook heel veel discussies binnen gemeenten en tussen gemeenten en BIZ-initiatiefnemers kunnen voorkomen. In de praktijk kan een BI-zone niet tot stand komen en worden uitgevoerd zonder de initiatiefnemers en de BIZ-organisaties. Aan hen zijn ook diverse wettelijke taken en verantwoordelijkheden toebedeeld. Daarbij is gegevenslevering noodzakelijk. Dat dit momenteel niet is geregeld wordt gevoeld als een gemis, zoals ook blijkt uit de enquête (zie onderdeel 3.3.).

Bijlage 1 Enquêtevragen

A. Algemeen

1. In welke gemeente is uw BIZ gelegen?
2. Wat is de naam van uw BIZ(vereniging of stichting)?
3. Betreft uw BIZ een winkelgebied, een bedrijventerrein of anders?
  - a. Winkelgebied
  - b. Bedrijventerrein
  - c. Anders, namelijk....
4. Betreft het in uw geval een ondernemers (gebruikers/huurders) BIZ of een BIZ van eigenaren of beide?
  - a. BIZ van gebruikers
  - b. BIZ van eigenaren
  - c. Gecombineerde BIZ van eigenaren en gebruikers
5. Reageer op de volgende stelling:
"Het is goed dat de BIZ-regeling bestaat"
  - a. Eens
  - b. OneensToelichting
6. Wat zijn de sterke punten van een BIZ volgens u?
7. Wat ervaart u als de belangrijkste nadelen van een BIZ?
8. In hoeverre ervaart u dat de ondernemersbelangen in de BIZ-regeling goed zijn geborgd? (schaal) + ruimte voor toelichting
9. Reageer op de volgende stelling:
"Een BIZ-organisatie draagt bij aan een betere communicatie met gemeenten"
  - a. Eens
  - b. OneensToelichting
10. Reageer op de volgende stelling:
"Een BIZ-organisatie draagt bij aan een betere kennisuitwisseling onderling tussen ondernemers en ondernemerscollectieven (BIZzen willen van elkaar leren)"
  - a. Eens
  - b. Oneens

Toelichting

B. De voorbereiding en tot stand brengen van een BIZ

11. De gehele procedure om een BI-zone tot stand te brengen ervaar ik als:
- Zorgvuldigheid (schaal van 1-10) (niet zorgvuldig tot zeer zorgvuldig)
  - Complexiteit (eenvoudig tot zeer complex)
  - Tijdsinvestering (goed te doen tot onevenredig veel tijd)
  - Balans tussen inspanningen door gemeente en door ondernemers (gemeente links, ondernemers rechts)
12. Heeft u suggesties voor verbetering van de voorbereidingsprocedure van de BIZ?
(open vraag)
13. Over de begeleiding en facilitering door de gemeente van het tot stand brengen van een BI-zone ben ik:
(schaal van zeer ontevreden naar zeer tevreden)
14. Op welke punten zou de facilitering en begeleiding door de gemeente van de totstandbrengingsprocedure van een BIZ kunnen worden verbeterd?
(open vraag)

C. De activiteiten

15. De activiteiten die met een BIZ bekostigd kunnen worden ervaar ik als
- a. Afdoende
  - b. Te beperkend
  - c. Geen mening
16. Welke activiteiten of voorzieningen zou u graag door de BIZ bekostigd willen zien, die onder de huidige regeling niet mogelijk zijn?
(open vraag)

D. De draagvlakmeting

17. De draagvlakeisen ervaar ik als
- a. Te streng (moeilijk om voldoende draagvlak te krijgen)
  - b. Precies goed
  - c. Te licht (de lat mag nog hoger worden gelegd)
(Toelichting)
18. Bij een doorstart van een BI-zone zouden de wettelijke draagvlakeisen lager mogen zijn dan bij het voor het eerst instellen van een BIZ
- a. Eens

- b. Oneens
(Toelichting)
- PM Toevoegen: geen**

E. De duur van de BI-zone

19. De maximale wettelijke duur van een BI-zone van 5 jaar is
- a. Te kort
  - b. Te lang
  - c. Precies goed
20. Zou u voorstander zijn van verlenging van de maximale wettelijke duur bij een doorstart van een BIZ (tweede termijn van een BIZ)?
- a. Ja (ga naar vraag 20)
  - b. Nee (ga naar vraag 21)
21. Bij een doorstart van een BI-zone zou de maximale duur van een BI-zone moeten kunnen worden verlengd van 5 jaar naar:
- a. 6-7 jaar
  - b. 7-8 jaar
  - c. 9 -10 jaar
  - d. Onbepaalde tijd
(Kunt u uw antwoord toelichten)

F. De mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting voor het opheffen van de BI-zone

22. De wettelijke mogelijkheid om als ondernemers een tussentijdse stemming tot opheffing aan te vragen:
- a. Moet blijven
  - b. Moet worden afgeschaft
(Toelichting)
23. Wanneer u bij de vorige vraag heeft geantwoord dat de mogelijkheid van het tussentijds stemmen voor afschaffing moet blijven, verandert dit antwoord in de situatie dat een BIZ zich al een of meerdere BIZ-perioden heeft bewezen?³⁷
- a. Ook na eerdere succesvolle BIZ-termijn moet de mogelijkheid van tussentijds wegstemmen blijven
  - b. Na een eerdere succesvolle BIZ, kan de mogelijkheid van tussentijds wegstemmen worden afgeschaft.

---

³⁷ Toelichting: De mogelijkheid van het tussentijds wegstemmen belemmert de mogelijk met de BIZ-te bekostigen activiteiten en maakt het sparen voor bepaalde uitgaven lastig.

G. De alternatieven

24. Zijn er in uw gemeente voor de aanvang van de BIZ of nadien ook alternatieve oplossingen overwogen, zoals bijvoorbeeld een ondernemersfonds met reclamebelasting of een gemeentebreed fonds met onroerendezaak-belasting (OZB)?
- Nee
  - Ja, met reclamebelasting
  - Ja, met OZB
  - Ja, beide alternatieven zijn overwogen
  - Weet niet
25. Wanneer u de vorige vraag met 'ja' heeft beantwoord, wat was de reden om ook naar een alternatieve regeling te kijken?
26. Wanneer de gemeente daaraan zou willen meewerken, overweegt u in de toekomst dan om over te stappen op een alternatieve regeling voor de BIZ zoals een ondernemersfonds met reclamebelasting?
- Ja
  - Nee
- Toelichting
27. Wanneer u de vorige vraag met ja hebt beantwoord, wat is voor u dan de belangrijkste reden om over te stappen op een alternatieve regeling voor de BIZ?

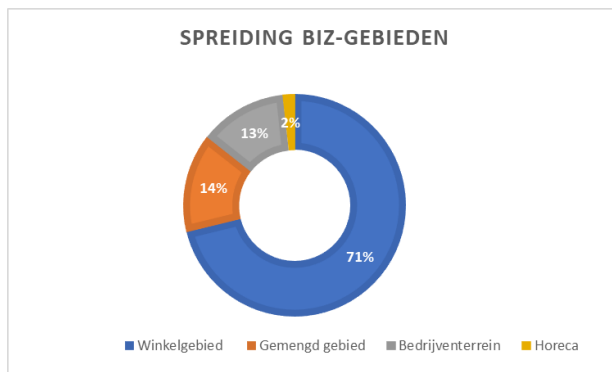
Wij willen u hartelijk danken voor het invullen van deze enquête!

Wilt u de notitie toegestuurd krijgen waarin de resultaten van deze enquête zijn verwerkt, vult u dan vrijblijvend uw e-mail adres in.

Bijlage 2 Uitslag Enquête

Algemeen

- De enquête is ingevuld door **118 BIZ-organisaties** verspreid over 21 gemeenten.³⁸
- In 84 gevallen betrof de BI-zone een winkelgebied, in 17 gevallen een gemengd gebied (winkels, kantoren en/of wonen), in 15 gevallen een bedrijventerrein en in 2 gevallen een horecagebied.
- Vrijwel unaniem³⁹ reageren de BIZ-organisaties positief op de stelling: “**Het is goed dat de BIZ-regeling bestaat**”.

Sterke en zwakke punten van de BIZ-regeling

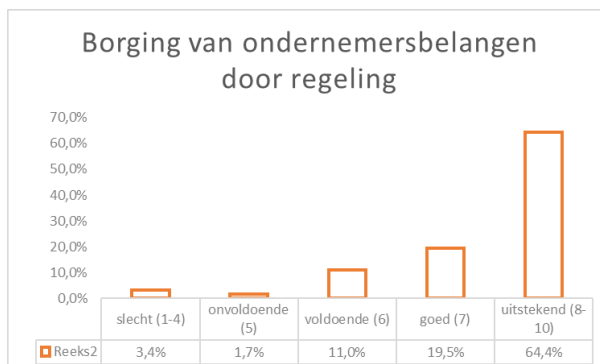
- Als **sterke punten van de BIZ-regeling** worden genoemd (in volgorde van aantal respondenten):
  - Gezamenlijk belang behartigen/collectiviteit (92 respondenten)
  - Geen free riders (65 respondenten)
  - Versterking positionering ten opzichte van gemeentelijke overheid (36 respondenten)
  - Eén aanspreekpunt dat optreedt namens het gebied (17 respondenten)
  - Financiële zekerheid/structurele middelen (15 correspondenten)
  - Versterkt de onderlinge verbondenheid van ondernemers in het gebied (15 correspondenten)
  - Overig.⁴⁰
- Als **nadelen/kwetsbaarheden van de BIZ-regeling** worden genoemd (in volgorde van aantal respondenten):

³⁸ De spreiding over de gemeenten is als volgt: Amsterdam: 59; Rotterdam: 19; Den Haag: 13, Haarlemmermeer en Veenendaal: 3, Overige 16 gemeenten: 2 of 1.

³⁹ Slechts 1 respondent antwoorde negatief op de stelling: “Het is goed dat de BIZ-regeling bestaat”.

⁴⁰ Als overige sterke punten werden genoemd (door 4 respondenten of minder): Bevordering van de lokale economie; continuïteit van 5 jaar; zonder BIZ komen gezamenlijke initiatieven niet van de grond.

- Kwetsbaarheid door afhankelijkheid van vrijwillige, onbetaalde bestuursleden, die moeilijk te vinden zijn (onder meer door tijdsintensiteit functie) (18 respondenten)
  - Procedure van verlenging na 5 jaar is te omslachtig/kost te veel tijd (18 respondenten)
  - Periode van maximaal 5 jaar werkt te beperkend (17 respondenten)
  - Administratieve lasten en eisen die gemeente stelt (onder meer in subsidieprocedure) zijn te hoog (15 respondenten)
  - Er is weinig betrokkenheid van de leden/ondernemers (13 respondenten)
  - Geen nadelen (11 respondenten)
  - Levert te weinig resultaten op ten opzichte van het verschuldigde bedrag (7 respondenten)
  - Weinig zeggenschap of inspraak bij de gemeente (7 respondenten)
  - Overig⁴¹
- Ten aanzien van de mate waarin de organisaties ervaren dat door de BIZ-regeling de **ondernemersbelangen zijn geborgd**, geldt dat een overgrote meerderheid hier tevreden over is. De respondenten konden dit aangeven in de vorm van een rapportcijfer 1-10. Wel wordt door een 13-tal correspondenten opmerkingen gemaakt over de relatie met de gemeente die soms moeizaam wordt ervaren en waarbij ze soms ervaren niet serieus genoeg te worden genomen.

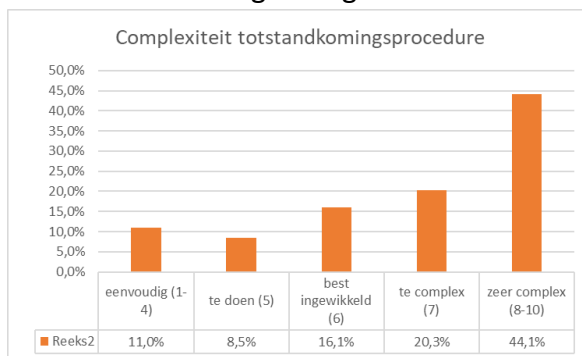
- Ruim 90% van de respondenten is het eens met de stelling dat de BIZ-organisatie bijdraagt aan een **betere communicatie tussen de gemeente en de ondernemers** in het BIZ-gebied.
- Bijna 70% van de correspondenten is het eens met de stelling dat een BIZ-organisatie bijdraagt aan een **betere kennisuitwisseling onderling tussen ondernemers en tussen ondernemerscollectieven**. Hierbij geeft een 7-tal correspondenten aan dat er verbetering

⁴¹ Andere nadelen die door 2 of 3 respondenten worden genoemd: Bestuursleden fungeren als 'kop van jut' en als doorgeefluik aan de gemeente van problemen in het gebied; laat degenen die ontevreden zijn de draagvlakmeting organiseren in plaats van het bestuur; het dwingende karakter van de regeling; vastgoedeigenaren weinig betrokken of geïnteresseerd in de belangen van de ondernemers bij een BIZ; BIZ-organisatie wordt gezien als onderdeel van de gemeente.

mogelijk is op dit punt. Een 5-tal correspondenten geeft aan dat kennisuitwisseling tussen BIZ-organisaties nauwelijks voor komt in de praktijk. Daar staat tegenover dat een 17-tal respondenten aangeeft dat er samenwerkingsverbanden zijn tussen BIZ-organisaties.

De totstandkomingsprocedure

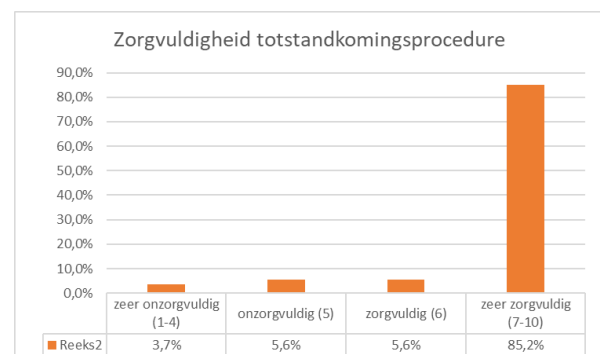
- De **zorgvuldigheid** van de totstandkomingsprocedure kreeg van meer dan 90% van de respondenten een **voldoende**. Bijna 73% van de respondenten gaf hiervoor zelfs het rapportcijfer 8 of hoger.
- Tegelijkertijd ervaart de meerderheid (bijna 65%) van de respondenten de **totstandkomingsprocedure** ook als **te complex**. In de toelichtingen springen de volgende reacties eruit:
  - Het vergt een enorme tijdsinvestering (zie ook hierna),
  - De informatieverstrekking richting ondernemers is zeer belangrijk
  - Hoe groter de BIZ, hoe ingewikkelder het verwerven van draagvlak is
  - Het controleren van de WOZ-lijst vergt veel tijd en inspanning
  - De complexiteit is vooral de eerste keer hoog, daarna treedt er een zekere gewenning op
  - Ondersteuning door gemeente en marktpartijen wordt gewaardeerd

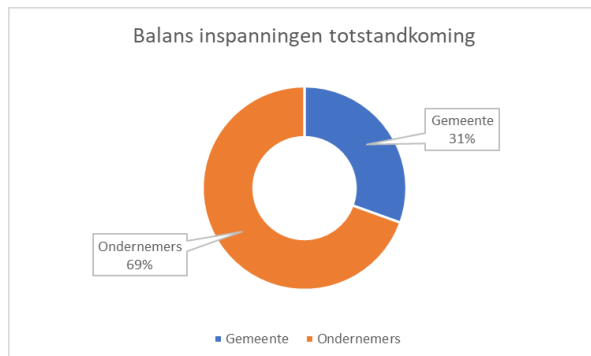
- 30% van de respondenten vindt de tijdsinvestering die nodig is om een BI-zone tot stand te brengen redelijk.

Ongeveer **70% vindt de tijdsinvestering onevenredig**. De onderdelen van de procedure die veel genoemd worden die met name tijdsintensief zijn, zijn:

- achterhalen van de eigenaren en de partijen achter de ondernemers;
- het middels persoonlijk contact enthousiasmeren van de ondernemers in het gebied (draagvlak creëren);
- zorgen dat de ondernemers ook daadwerkelijk stemmen ten tijde van de draagvlakmeting

Uit de reacties blijkt ook dat ondersteuning door ingehuurd externe bedrijven, straatmanagers en kwartiermakers veel werk uit handen nemen en tot tevredenheid stemt en dat het zonder die bedrijven als een te grote tijdsinvestering wordt ervaren. Ook komt hier naar voren dat men het niet opportuun vindt dat elke vijf jaar opnieuw deze investering in tijd en geld moet worden gedaan. Diverse respondenten suggereren dat er een eenvoudiger procedure voor reeds bestaande BIZ-gebieden die door willen zou moeten komen. Ook wordt gesuggereerd de proefpeiling (informele draagvlakmeting) te laten vallen.

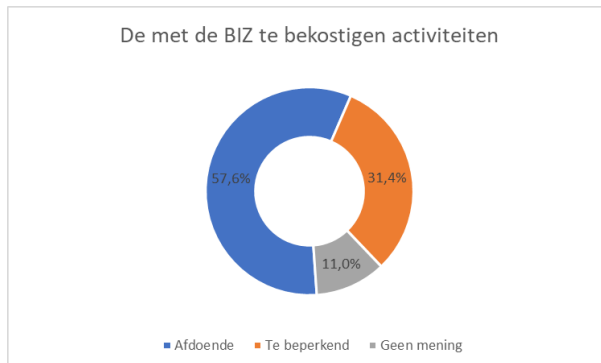
- De ondernemers ervaren een onbalans als het gaat om de inspanningen die worden verricht voor de totstandkoming van de BI-zone door de ondernemers enerzijds en de gemeente anderzijds. 70% van de ondernemers ervaart een onbalans in de zin dat zij het zwaartepunt van de **inspanningen te veel aan de zijde van de ondernemers** vinden liggen. In de toelichting bij deze vraag klinken echter ook genuanceerdere geluiden waarbij de waardering wordt uitgesproken over de inspanningen van de gemeente. Sommigen geven aan dat het logisch is dat de gemeente waakt over de rechtsgeldigheid van het proces enerzijds en dat het initiatief bij de ondernemers moet liggen. Voor hen wordt de BIZ immers opgezet. Anderen ervaren geen of nauwelijks hulp van de gemeente. Verder wordt ook gewezen op de onbalans in de zin dat het voor de ondernemers vrijwilligerswerk is en het bij de gemeente gaat om betaalde banen.
- Over de **begeleiding en facilitering door de gemeente** bij het tot stand brengen van een BIZ bestaat een breed gedragen **tevredenheid** onder de respondenten. Bijna 85% geeft de gemeente een 6 of hoger als rapportcijfer. 52% geeft zelfs het cijfer 8 of hoger. Wel zijn er aandachtspunten:
  - soms onduidelijk wie binnen de gemeente voor welk onderdeel verantwoordelijk is;
  - erg afhankelijk van de motivatie en kwaliteit van de betreffende ambtenaar;
  - begeleiding wordt soms als erg ambtelijk ervaren;
  - ter beschikking gestelde (gelden voor) ondersteuning door bedrijf/kwartiermaker/coach/straatmanager wordt als zeer positief ervaren;
  - Belastingen wordt als vertragende factor binnen het proces ervaren. Gegeven rapportcijfer geldt vooral voor ondersteuning vanuit Economische Zaken;
  - AVG restricties zorgen voor veel frustratie.

- Als **suggesties voor verbetering van de totstandkomingsprocedure** worden het vaakst genoemd:
  - meer ondersteuning van de gemeente (8 respondenten);
  - verlenging van de geldigheidsduur van de BIZ (5 respondenten);
  - standaardisering van het proces en de benodigde formulieren en documenten (5 respondenten);
  - meer digitale inrichting van het proces (4 respondenten);
  - verder worden nog genoemd:
    - betere WOZ-gegevens van de belastingdienst;
    - één aanspreekpunt voor hulp en ondersteuning aan gemeentezijde;
    - verkorting van het hele proces;
    - verbetering van de informatieverstrekking aan ondernemers, wellicht ook video;
    - bij een nieuwe BIZ: organiseer een bijeenkomst met het bestuur van een BIZ met ervaring;
    - informele draagvlakmeting schrappen;
    - bij draagvlakmeting niet alleen kiezen tussen 'ja' of 'nee', maar ook tussen verschillende hoogte van tarieven.

- Als **suggesties voor verbetering van de facilitering en begeleiding door de gemeente** worden genoemd:
  - organiseer een cursus/training over de BIZ en de procedure;
  - verbetering van de verstrekte gegevens en inzage hierin (AVG)
  - verkort de procedure
  - duidelijker communiceren
  - één aanspreekpunt
  - verbeter de dienstverlening door de belastingdienst

De activiteiten

- 57% van de respondenten is **tevreden over het type activiteiten** dat met een BIZ kan worden bekostigd.

- Op de vraag welke activiteiten men graag door de BIZ bekostigd zou willen zien, welke onder de huidige regeling niet mogelijk zijn, worden de volgende suggesties genoemd:
  - Vergroening en verduurzaming (energiebesparing, opwekking energie, klimaatadaptatie) (12 respondenten)
  - Vergoeding voor/betaling van het BIZ-bestuur (8 respondenten)
  - Digitalisering
  - Door draagvlakmeting is er soms onvoldoende geld voor zaken
  - Inhuren evenementmanager
  - Kleine BIZ heeft te weinig middelen om professionals in te huren. Suggestie wordt gedaan om meer subsidie van de gemeente te krijgen hiervoor zodat meer tijd en energie gestopt kan worden in activiteiten

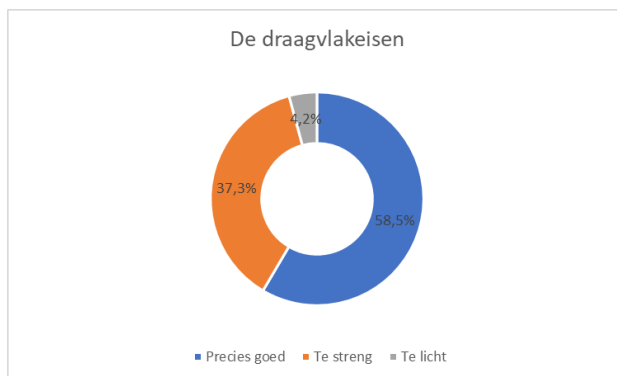
Opvallend is dat een aantal respondenten activiteiten noemt die nu al wel degelijk kunnen worden bekostigd met een BIZ. Onduidelijk is of dit ligt aan onvoldoende kennis van de respondent of aan het niet hebben begrepen van de vraag. Genoemd worden bijvoorbeeld:

- Communicatie met en informatie voor winkelend publiek
- Planten in de straat
- Bekostiging van de straatmanager
- Marketing en gebied branding

Verder wordt aangegeven dat (al dan niet door corona en toenemende energiekosten) er druk ontstaat op het draagvlak voor de huidige hoogte van de gevraagde bijdrage.

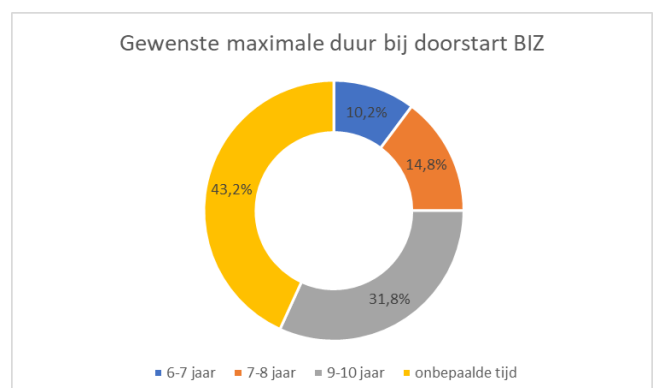
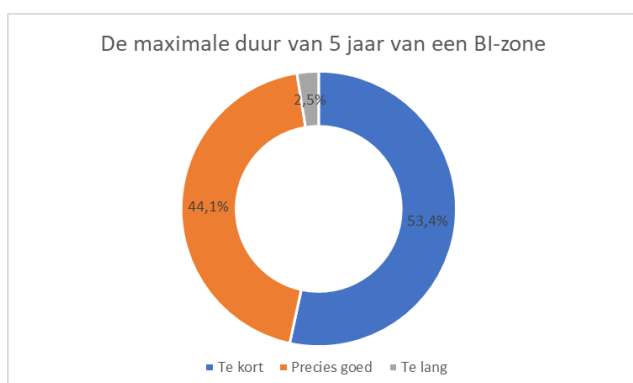
De draagvlakprocedure

- Bijna 60% van de respondenten ervaart de **draagvlakeisen** als **'precies goed'**. Bijna 40% ervaart de eisen als 'te streng' en ruim 4% geeft aan de eisen 'te licht' te vinden.
- Bijna 85% (100 van de 118 respondenten) is het desgevraagd eens met de stelling dat **bij een 'doorstart'** van een reeds bestaande BI-zone, de wettelijke **draagvlakeisen lager** zouden mogen zijn dan voor het eerst instellen van een BI-zone. Een aantal interessante toelichtingen van respondenten:
  - Gemeente heeft ook een goede indruk hoe een BIZ functioneert. Waarom dan toch een nieuwe draagvlakprocedure bij goed functioneren?
  - Het uitgangspunt zou moeten zijn: doorstart, tenzij...
  - Draai het om: degenen die willen stoppen, moeten een draagvlakmeting organiseren.
  - Er is te veel geïnvesteerd om na 5 jaar al terug te laten draaien door een stemming
  - Wanneer er weinig wijzigt in de activiteiten of grootte van het gebied of de hoogte van de bijdrage: dan geen meting nodig. Anders wel.
  - Anderen geven aan: als een BIZ goed functioneert, dan is een nieuwe draagvlakprocedure geen probleem
- Ruim 75% van de respondenten is het zelfs eens met de stelling: **"Bij een doorstart van een BI-zone is geen draagvlakmeting nodig. Wanneer de BIZ niet functioneert, kan altijd een tussentijdse draagvlakmeting worden aangevraagd"**.

De maximale duur van de BI-zone

- **53%** van de respondenten vindt de maximale duur van **5 jaar** van een BI-zone **te kort**. **44%** vindt de duur **goed zoals die nu is**. 2,5% vindt de duur van 5 jaar te lang.
- De vraag of de maximale duur van **5 jaar zou moeten worden verlengd in geval van een doorstart** van een bestaande BIZ wordt door ruim 75% positief beantwoord en door een kleine 25% negatief. Ruim 43% van de respondenten vindt vervolgens dat de duur bij doorstart van een BI-zone voor onbepaalde tijd zou moeten zijn. Ruim 32% zou dan een maximale duur willen hebben van 9-10 jaar. Een kleine 15% is voorstander van een maximale duur bij doorstart van 7-8 jaar en ruim 10% wil een verruiming van de maximale duur naar 6-7 jaar.
- Een aantal toelichtingen van respondenten licht ik eruit:
  - de totstandkomingsprocedure is te omslachtig om maar voor 5 jaar te gelden (5 respondenten);
  - onder meer uitdagingen van energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en mobiliteit die vragen om een lange termijn aanpak en sparen voor activiteiten (5 respondenten);
  - de behoefte om voor langere termijn contracten af te sluiten en investeringen te doen met een langere scope dan 5 jaar (4 respondenten).
  - een opvallend aantal respondenten is voorstander van een variant waarbij men in principe met een BIZ doorgaat, tenzij er een bepaald aantal ondernemers ontevreden is. Men lijkt dus voorstander te zijn van handhaving van de mogelijkheid van een tussentijdse draagvlakmeting en stilzwijgend doorgaan na 5 jaar (13 respondenten).
  - andere geluiden zijn er ook: de wereld kan snel veranderen; het is goed om elke 5 jaar opnieuw te herijken (1 respondent).
  - kan een evaluatie niet de plaats van de draagvlakmeting innemen? (1 respondent)

Uitvoering van de BIZ: procedures en verantwoording

- Wat betreft het **jaarlijks opstellen van een jaarplan** en de aanvraag van subsidie **begrijpt ruim 64% dat dit moet**. Ruim 27% ervaart dit als een te grote administratieve belasting. 8,5% is van mening dat dit anders kan. Er wordt onder meer het volgende aangegeven:
  - Meerdere respondenten hebben moeite met het feit dat verantwoording moet worden afgelegd aan de gemeente in plaats van aan de ondernemers. Men heeft daarom ook moeite met de term subsidie en de subsidieprocedure. Dat suggereert dat het geld niet van de ondernemers is, maar van de gemeente
  - Waarom jaarlijks als de plannen voor 5 jaar zijn opgesteld?
  - Een door de leden goedgekeurde jaarrekening en begroting voor volgend jaar zou voldoende moeten zijn voor de jaarlijkse subsidie
- Ruim **76% van de respondenten heeft begrip voor het afleggen van verantwoording** over de uitgevoerde activiteiten en de besteding van de gelden. Een kleine 13% ervaart hierin een te grote administratieve belasting.

Tussentijdse mogelijkheid tot opheffen BIZ

- Bijna 68% is van mening dat de mogelijkheid om een **tussentijdse stemming tot opheffing** aan te vragen **moet blijven**. 32% vindt dat dit kan worden afgeschaft. Daarbij gaven 19 respondenten aan dat deze optie de continuïteit aantast en dat een draagvlakmeting enkel aan het einde van de termijn zou moeten worden gehouden. 13 respondenten gaven aan dat dit enkel bij wanprestatie of niet goed functioneren zou moeten kunnen. Ook gaven sommigen aan dat een **andere optie** zou kunnen zijn dat het bestuur moet worden vervangen bij ontevredenheid in plaats van het intrekken van de BI-zone. Uit de toelichtingen blijkt ook een nuancering. De wens om tussentijds te stoppen met een BIZ heeft niet in alle gevallen te maken disfunctioneren van een BIZ-organisatie. Corona heeft geleerd dat ook economische veranderingen aanleiding kunnen vormen voor het stoppen of aanpassen van een BIZ. Verder wordt ook aangegeven dat de meeste ondernemers zich waarschijnlijk niet bewust zijn van de mogelijkheid van het wegstemmen van een BI-zone. Verder wordt aangegeven dat wanneer de draagvlakmeting wordt afgeschaft, deze mogelijkheid van een tussentijdse meting voor afschaffing dan wel moet blijven.
- Degenen die hebben geantwoord dat het aanvragen van een tussentijdse meting tot afschaffing moet blijven, is ruim 1/3de van mening dat deze **wèl zou kunnen worden afgeschaft in de situatie dat een BIZ zich al een of meerdere BIZ-perioden heeft bewezen**.

Alternatieven voor een BIZ

- Een groot deel van de respondenten (bijna 36%) weet niet of er door de gemeente ook alternatieven voor een BIZ zijn overwogen zoals een ondernemersfonds met reclamebelasting of een gemeentebreed OZB-fonds. Volgens 52% van de respondenten zijn deze alternatieven niet overwogen. Slechts 5 respondenten (4,2%) gaf aan dat beide genoemde alternatieven zijn overwogen. Volgens 4 respondenten (3,4%) is een OZB fonds overwogen en volgens 6 respondenten (5,1%) een ondernemersfonds met reclamebelasting.
- **Bijna 86% wil een BIZ houden**, ook als de gemeente in de toekomst zou willen meewerken aan het tot stand brengen van een alternatief zoals een ondernemersfonds met reclamebelasting. Als belangrijkste redenen om bij de BIZ-regeling te blijven worden genoemd:
  - In alternatieve regeling is het ondernemersbelang minder geborgd
  - Verbetering van de BIZ-regeling op een aantal punten is wenselijk, een alternatieve regeling niet
  - Betrokkenheid van ondernemers bij het gebied is groter als dit gebied wat kleiner is
  - BIZ biedt maatwerk in een afgebakend gebied
  - Binnen BIZ ben je als collectief een betere gesprekspartner met gemeente

Bijlage 3 Verkorte weergave interview

Datum: 29 juni 2022

Aanwezig: Karien Klinkenberg (Haags Retailpunt); Sheila Prommenschenkel (straatmanager); Farzad Ghaus (Stad & Co); Natascha Heuver (DZP); Herman Timmermans (Stichting CLOK); Moheb Alecozy (straatmanager Amsterdam); H el ene Bunck en Mariëlle Kruijs (Economische Zaken en Cultuur, gemeente Amsterdam).

De vragen van de enquête (zie Bijlage 1) zijn tijdens het interview aan de deelnemers gesteld.

Hieronder een korte weergave van het gesprek dat naar aanleiding van de vragen ontstond.

Sterke punten van de BIZ

Genoemd worden:

- geen free riders;
- verbetering van de organisatiegraad
- geld om te investeren (meerjarige zekerheid over budget)
- meer betrokkenheid van de ondernemers bij elkaar en bij het gebied. Dit punt wordt niet door iedereen onderschreven
- geeft zekerheid
- professionalisering als gebied(sorganisatie)
- gesprekspartner van gemeente
- de wet BIZ heeft de drempel voor het opzetten van een ‘ondernemersfonds’ verlaagd

Minder sterke punten/nadelen van de BIZ

- moeilijk kwalitatief goede BIZ-bestuurders te vinden, wat gevolgen heeft voor de continuïteit van de BIZ-organisatie en van de BI-zone op langere termijn
- hoge administratieve last (jaarplannen, jaarrekeningen, etc.)
- hele proces van instelling elke 5 jaar opnieuw doorlopen wordt als last ervaren
- het voordeel van professionalisering heeft een bepaalde administratieve last als keerzijde
- de verschillende wijze waarop gemeenten omgaan met regels rond fiscale geheimhouding en AVG frustreren

Over de totstandkomingsprocedure

- dat na maximaal 5 jaar opnieuw een draagvlakmeting moet plaats vinden, vormt weliswaar een administratieve last, maar anderzijds dwingt dat je als organisatie wel om in contact te blijven met je achterban/de ondernemers van het gebied. Je kunt dit ook zien als prijs die je betaalt voor professionalisering en draagvlak voor je plannen
- tijdens de totstandkomingsprocedure worden vaak fouten ontdekt in de gegevens die door de afdelingen belastingen worden verstrekt (zogenoemde WOZ-lijsten)
- over het algemeen is het erg lastig om de lijsten met toekomstig belastingplichtigen, data over aantal WOZ-objecten en WOZ-waardes te krijgen die nodig zijn om een begroting te maken en een tariefvoorstel voor te bereiden

- de introductie van een BIZ levert een verbeterde kwaliteit op van de bij de gemeente aanwezige data over de gebruikers en de WOZ-objectafbakening in een gebied
- gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag nemen veel werk uit handen van de initiatiefnemers van een BIZ
- de medewerkers van de gemeente Amsterdam geven aan dat het faciliteren van een BIZ van eigenaren een stuk lastiger is dan een gebruikers-BIZ. Problemen met achterhalen van de personen achter de rechtspersonen is problematisch. Het contact is daardoor vaak indirect
- Den Haag probeert dit probleem voor de BIZ-initiatiefnemers op te lossen door vanuit de gemeente brieven te versturen naar eigenaren
- men is het er mee eens dat wat betreft voorbereiding een eigenaren-BIZ veel meer tijd kost dan een gebruikers-BIZ
- sommige gemeenten zijn huiverig om een actieve rol te spelen bij het onder de aandacht brengen van de BIZ bij toekomstig bijdrageplichtigen. Zij willen de stemming niet beïnvloeden
- Bij BIZ-zen die goed functioneren wordt het opnieuw doorlopen van de totstandkomingsprocedure als tijdverspilling ervaren
- Stad & Co: Er zijn ook voordelen van de procedures. Het zorgt voor professionalisering van de organisatie. Je hebt daar als organisatie ook voordeel bij: het maken van begrotingen, verantwoordingsdocumenten en jaarplannen leiden tot meer kwaliteit van de BIZ-organisatie

De wettelijk toegestane activiteiten

- de toegestane activiteiten worden als afdoende ervaren
- je maakt plannen naar het geld dat je hebt
- de flexibiliteit om gedurende de rit andere activiteiten op te nemen in een jaarplan is per gemeente verschillend

Draagvlak eisen

- aan gemeentezijde is geen behoefte aan versoepeling van de draagvlakmeting (Den Haag)
- anderen ervaren de draagvlakeisen als te streng vooral bij een (her)stemming na een succesvol doorlopen eerdere termijn van een BI-zone
- een deelnemer vindt het logischer om na de 5-jaarstermijn de tegenstanders een draagvlakmeting te laten organiseren, mocht er ontevredenheid zijn. Bij een goed lopende BIZ is er toch wel contact met de achterban. Deze mening wordt niet door alle deelnemers gedeeld
- bij een doorstart van een BIZ mogen de draagvlakeisen worden versoepeld volgens een aantal deelnemers
- Een ander geluid is ook te horen onder deelnemers: het draagvlak is belangrijk. Er kan veel veranderen in 5 jaar. Ook de samenstelling van de bijdrageplichtige ondernemers is na 5 jaar veranderd. Er zou geen verschil moeten worden gemaakt tussen een eerste keer en een volgende keer dat een BIZ wordt ingesteld. Als het je niet lukt om het

draagvlak te halen, wat er feitelijk op neerkomt dat 35% van de ondernemers voor stemt, dan deugt je activiteitenplan niet

- Een andere deelnemer geeft aan dat de ervaring leert dat ALV's doorgaans slecht worden bezocht. Grofweg 70% van de ondernemers spreek je nooit. Daarom ook van belang om elke 5 jaar opnieuw ook een officiële draagvlakmeting te houden. Het is veel gedoe, maar het heeft ook voordelen. Het biedt een kans om je organisatie te herijken
- de (her)stemming en hele totstandkomingsprocedure kost heel veel tijd. Wat zouden gemeenten nog kunnen doen om dit te verminderen/stroomlijnen?
- het verschilt per gemeente of ook geld beschikbaar is voor straatmanagers die veel werk uit handen kunnen nemen bij de voorbereiding van een BIZ en de voorbereiding en uitvoering van een draagvlakmeting
- ook het organiseren van een informele draagvlakmeting kost veel tijd. Zou die niet kunnen worden afgeschaft, in ieder geval bij herstemming van een (goed lopende) BIZ?

Tussentijdse stemming tot opheffing van een BIZ

- Amsterdam geeft aan dat de afgelopen jaren het 3 keer is voorgekomen dat er een tussentijdse stemming is geweest tot intrekking van een BIZ. De gemeente heeft 2 keer uit eigen beweging een BIZ opgeheven wegens het niet functioneren ervan

Bijlage 4 De klankbordgroep

Het ESBL is veel dank verschuldigd aan de klankbordgroep die dit onderzoek heeft begeleid.

Zitting in de klankbordgroep hadden:

- H el ene Bunck – Economische Zaken en Cultuur, gemeente Amsterdam
- Roos van der Doe – Team Ruimtelijke Economie, gemeente Rotterdam
- Jos de Groot – Team Ruimtelijke Economie, gemeente Rotterdam
- Karien Klinkenberg – Gemeente Den Haag / K2O en zo winkelstraatondersteuning
- Mariëlle Kruijs – Economische Zaken en Cultuur, gemeente Amsterdam
- Rik van der Laan – Gemeente Den Haag
- Edwin Markus – Markus werklocatieregie
- Ron Stam – Belastingen Amsterdam
- Herman Timmermans – CLOK Lokaal Krachtig Ondernemen

Bijlage 5 Het studiecetrum en de onderzoeker

Erasmus Studiecetrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL)

Het ESBL verricht wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de belastingen decentrale overheden en waardering van onroerende zaken ten behoeve van belastingheffing in binnen- en buitenland. Het onderzoek is vooral fiscaal-juridisch en beleidsmatig van aard. Een deel van het onderzoek vindt plaats in opdracht van derden, zoals gemeenten, ministeries en brancheorganisaties.

Het studiecetrum is onderdeel van het departement Law & Tax van Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Website: www.esbl.nl

Curriculum Vitae prof. mr. dr. A.W. Schep

Arjen Schep (1974) is bijzonder hoogleraar heffingen van lokale overheden en wetenschappelijk directeur van het ESBL. Van zijn hand verschenen tientallen rapporten, wetenschappelijke en vakpublicaties op het terrein van de lokale belastingheffing en de waardering van onroerende zaken (Wet WOZ). Hij promoveerde in 2012 met zijn proefschrift: "Naar evenwichtig bijzonder kostenverhaal door gemeenten. Bekostiging van voorzieningen met baatbelasting, grondexploitatiebijdrage, ondernemersfondsen en BIZ-bijdrage" (Eburon). Hij is vaste medewerker van BNB, Belastingblad en Vakstudie-Nieuws, allen uitgaven van Kluwer.

Zie verder: <https://www.eur.nl/people/arjen-schep>